

EASO aastaruanne 2016

Juuni 2017

EASO

aastaaruanne 2016

Juuni 2017

SUPPORT IS OUR MISSION

***Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused
Euroopa Liitu käsitlevatele küsimustele***

**Tasuta infotelefon: (*)
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Haldusnõukogu võttis aruande vastu 13. juunil 2017

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saab internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2017

Print ISBN 978-92-9494-461-0 ISSN 2467-348X doi:10.2847/0526 BZ-AD-17-001-ET-C

PDF ISBN 978-92-9494-468-9 ISSN 2314-9809 doi:10.2847/406741 BZ-AD-17-001-ET-N

© Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet, 2017

EASO ega ükski tema nimel tegutsev isik ei vastuta käesolevas aruandes sisalduva teabe kasutamise eest.

Sisukord

Lühendite loend	4
Eessõna	6
1. Sissejuhatus	8
2. Ettevalmistused: arengusuunad 2016. aastal	9
3. Tugiameti prioriteedid 2016. aastal	11
4. Tugiameti saavutused 2016. aastal	13
4.1. <i>Operatiivabi</i>	13
4.1.1. Itaalia ja Kreeka.....	13
4.1.2. Bulgaaria ja Küpros	15
4.1.3. Operatsioonide ja ümberpaigutamise abivahendite väljatöötamine	15
4.2. <i>Teave ja analüüs</i>	16
4.2.1. Teabe- ja dokumendisüsteem	16
4.2.2. Varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteem	16
4.2.3. Aastaaruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta Euroopa Liidus.....	17
4.3. <i>Alaline toetus</i>	18
4.3.1. Koolitus	18
4.3.2. Varjupaigaprotsessid	20
4.3.3. Päritoluriigi teave	21
4.3.4. Koostöö kohtuasutuste töötajatega	22
4.3.5. Tugiameti tegevus seoses haavatavate rühmadega	23
4.3.6. Dublini võrgustik.....	24
4.3.7. Vastuvõtmine	24
4.3.8. Tagasisaatmine ja integratsioon.....	24
4.3.9. Muud alalise toetuse vahendid – tugiameti kättesaadavate keelte loetelu	25
4.3.10. Toetus kolmandatele riikidele	25
4.3.11. Ümberasustamine	26
4.4. <i>Tugiameti horisontaalne tegevus</i>	26
4.4.1. Tugiameti koostöövõrgustik	26
4.4.2. Teavitustegevus ja suhete arendamine sidusrühmadega.....	27
4.4.3. Nõuandev kogu	28
Lisad	30
A.I. <i>Tugiameti organisatsiooniline struktuur</i>	30
A.II. <i>Tugiameti 2016. aasta eelarve</i>	31
A.III. <i>Tugiameti töötajad</i>	33

Lühendite loend

EASO	Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet
EPAM	varjupaiga- ja rändevaldkonna valitsusväliste organisatsioonide Euroopa platvorm
EPRA	vastuvõttuasutuste Euroopa platvorm
EL	Euroopa Liit
EL+	ELi liikmesriigid ja assotsieerunud riigid
EU-FRANK	projekt pagulaste ümberasustamise ja vastuvõtmise hõlbustamiseks uue teabe jagamise abil
eu-LISA	Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Amet
Europol	Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö ja -koolituse Amet
FRA	Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet
Frontex	Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet
IOM	Rahvusvaheline Migratsiooniorganisatsioon
IPA	ühinemiseelse abi rahastamisvahend
MedCOI	päritoluriigi meditsiiniline teave

Eessõna

EASO tegevdirektor José Carreira

2016. aasta oli Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiameti jaoks olulise tähtsusega aasta, mis oli senini paraku ka üks keerukamaid.

Pärast tugiameti määruse jõustumist 19. juunil 2010 alustas amet 1. veebruaril 2011 tegevust. 2016. aasta oli seega tugiameti viies tegevusaasta. Esimese viie aasta jooksul saavutatud tulemusi võib kahtlemata tähistada teadmise ja teadmisega, et lähiajal toimuvad tähtsad muutused tugiameti kohustustes ja see muutub täieõiguslikuks asutuseks.

Isiklikul tasandil määrati mind 2016. aastal EASO uueks tegevdirektoriks. Sel aastal olime ka oluliste sündmuste tunnistajateks. ELi-Türgi avalduse allakirjutamine 18. märtsil, justiits- ja siseküsimuste nõukogu arvu- kad järeldused, komisjoni 6. aprilli 2016. aasta teatis, milles on määratud kindlaks komisjoni prioriteedid Euroopa ühise varjupaigasüsteemi täiustamisel, aga ka komisjoni 4. mai 2016. aasta ettepanek ELi uue varjupaigametis asutamise, Dublini süsteemi reformimise ja Eurodac-süsteemi muutmise kohta ning 13. juuli

2016. aasta ettepanekud varjupaigamenetluse direktiivi, miinimumnõuete direktiivi ja vastuvõtutingimuste direktiivi muutmiseks asetavad tugiameti varjupaigalase tegevuse esirinda.

Uute ja laiendatud kohustustega kaasnevad uued probleemid. Tugiamet tegutses operatiivtasandil aktiivselt selle nimel, et aidata liikmesriikidel, eriti Kreekal ja Itaalia, toime tulla nende varjupaigamenetlusele avalduva enneolematu ja jätkuva survega. Tugiameti kohalolek – EL+ riikide ekspertide toetusel – esmase vastuvõtu keskustes nõudis tegevuse käivitamiseks ja tulemuslikkuse saavutamiseks keerukat logistilist planeerimist ning operatsioonide kiiret teostamist kohapeal. Selle muutsid keerukaks nii töötajate kui ka ekspertide rasked töötingimused. Pealegi ei ole tugiametile eraldatud nõutaval arvul liikmesriikide eksperte täiemahulise tegevuse alustamiseks esmase vastuvõtu keskustes.

7. novembril võttis tugiamet oma peakontoris Maltas vastu rände, siseküsimuste ja kodakondsuse voliniku

Mul on hea meel, et sellest ametist, mis osaleb sügavuti praeguste rändega seotud probleemidele vastuseks võetavates ELi meetmetes, on väga lühikese aja jooksul saanud põhitegija ELi ümberpaigutamise programmi ja ELi-Türgi avalduse rakendamisel.

Volinik D. Avramopoulos külaskäigul tugiametisse, 7. november 2016

Dimitris Avramopoulose. Volinik avaldas tugiametile tänu tema olulise rolli eest kohapeal nii Itaalias kui ka Kreekas ning märkis, et tugiametist on väga lühikese aja jooksul saanud põhitegija ELi ümberpaigutamisprogrammi ja ELi-Türgi avalduse rakendamisel.

Hoolimata aktiivsest operatiivtegevusest, oli tugiamet edukas ka oma muudes põhivaldkondades – teabe ja analüüsi, alalise toetuse ning horisontaalse tegevuse vallas.

Tugiameti eduka tegevuse põhiteguriks on tema sidusrühmad. 2016. aastal tegi tugiamet tõhusat koostööd haldusnõukogu, liikmesriikide, komisjoni, nõukogu, Euroopa Parlamendi, ELi justiits- ja siseküsimuste asutuste, vabaühenduste ja kodanikuühiskonnaga. Ateenas 28. ja 29. novembril 2016 korraldatud tugiameti nõuandva kogu kuuendal iga-aastasel üldkoosolekul oli üle

200 osavõtja 35 EL+ ja ELi mittekuuluvast riigist. Tegemist oli üritusega, mis tagas foorumi täielikul osalemisel põhinevaks dialoogiks.

Tugiameti organisatsiooni tasandil valiti Wolfgang Taucher 2016. aastal teiseks kolmeaastaseks ametiajaks tugiameti haldusnõukogu esimeheks. 2016. aasta keskel algatati tugiameti reorganiseerimine, et kohandada seda uutele probleemidele ja valmistuda uute kohustuste võtmiseks. Kõrgemat juhtkonda on aidanud tugevdada uute osakonnajuhatajate määramine, keda toetavad üksuste ja talituste juhid. Tugiameti kontorite avamine Roomas ja Ateenas rõhutab selle üha laienevat rolli kogu ELis, kuna selle tegevus nihkub lähemale esmase vastuvõtu keskustele. Tugiameti tegevuse keskmes on siiski selle töötajad. Kiites heaks nende arvu suurenemise peakontoris, piirkondlikes kontorites ja esmase vastuvõtu keskustes, tänan ma neid 2016. aastal tehtud eduka töö eest.

Volinik D. Avramopoulose kohtumine tugiameti töötajatega, 7. november 2016

1. Sissejuhatus

Tugiameti missioon

Tugiameti missioon on aidata kaasa Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamisele ja arendamisele, toetades, lihtsustades, koordineerides ja tugevdades varjupaigavaldkonna sõltumatu eksperdikeskuseks EL+ riikide vahelist praktilist koostööd.

Tugiameti põhimõtted

Tugiamet lähtub oma missiooni täitmisel järgmistest põhimõtetest:

- pakkuda abi paluvatele liikmesriikidele igakülgset ja õigeaegset tuge;
- parandada liikmesriikide varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide kvaliteeti ja tõhusust;
- tegutseda sõltumatu ja erapooletu eksperdikeskuseks;
- esitada varjupaigaküsimustes täpseid ja ajakohastatud andmeid, analüüse ja hinnanguid;
- toetada liikmesriike nende varjupaigavaldkonna ülesannete täitmisel ning solidaarsuse ülesnäitamisel nende liikmesriikidega, kelle varjupaigasüsteemid on sattunud surve alla;
- hõlbustada ja ergutada ühiseid praktilise koostöö meetmeid varjupaigavaldkonnas, edendades sel moel vastastikust usaldust liikmesriikide vahel;
- anda varjupaigaküsimustes tõenduspõhist teavet liidu poliitikakujundajatele;
- teha koostööd ELi institutsioonide, asutuste ja organitega, kolmandate riikidega, rahvusvaheliste organisatsioonidega ja kodanikuühiskonnaga.

EASO aastaaruanne

Aastaaruandes kirjeldatakse tugiameti saavutusi 2016. aastal ja see on koostatud vastavalt tugiameti määruse¹ artikli 29 lõike 1 punktile c. Aastaaruande kinnitab tugiameti haldusnõukogu ning see saadetakse Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile – sealhulgas siseauditi talitusele – ja kontrollikojale hiljemalt 15. juunil 2017. Aastaaruanne on avalik dokument ja see tõlgitakse kõikidesse ELi ametlikes keeltesse.

Tugiamet koostab vastavalt artikli 12 lõikele 1 ja artikli 29 lõike 1 punktile d varjupaigavaldkonna olukorda Euroopa Liidus käsitleva eraldi aastaaruande, mis tehakse üldsusele kättesaadavaks.

Tugiameti töötajad ühe perekonnaga Kreeka pagulaslaagris

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. mai 2010. aasta määrus (EL) nr 439/2010, millega luuakse Euroopa Varjupaigaküsimuste Tugiamet (ELT L 132, 29.5.2010, lk 11).

2. Ettevalmistused: arengusuunad 2016. aastal

2016. aastal oli EL+ riikides jätkuvalt arvukalt rahvusvahelise kaitse taotlejaid ning see avaldas survet mitme liikmesriigi varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemile. Eelkõige mõjutas see varjupaigataotluse esitamise ja läbivaatamise protsessi, vastuvõtunõudeid ja teenuste kättesaadavust. ELi institutsioonid ja liikmesriigid olid selle olukorra tõttu sunnitud võtma erakorralisi meetmeid, nagu ELi-Türgi avalduse vastuvõtmine ja sisepiiride kontrolli taaskehtestamine.

Määrav tegur rändajate ulatuslikul sissevoolul EL+ riikidesse oli olukorra halvenemine mitmes ELi naaberpiirkonnas, mis rõhutas vajadust jälgida tähelepanelikult olukorda rahvusvahelise kaitse taotlejate päritoluriikides ning kindlustada erandolukorra plaanide sünkroniseeritud koostamine ja asjakohaste meetmete kiiret võtmist tagav paindlikkus.

13. mail 2015 vastu võetud Euroopa rände tegevuskavas² on sätestatud strateegiline suund ning esitatud rida meetmeid, mida ELi institutsioonid ja liikmesriigid peaks võtma, et kujundada sidus ja kõikehõlmav lähenemisviis rändest kasusaamiseks ning rändega seotud probleemide lahendamiseks.

Tugiametile suurt mõju avaldanud esimene oluline sündmus 2016. aastal oli ELi-Türgi avalduse vastuvõtmine 18. märtsil 2016 – sellega anti tugiametile volitused toetada Kreekas mitme meetme rakendamist, eelkõige vastuvõetavuse hindamise menetlust. Peale selle toetas tugiamet 1:1 ümberasustamiskava rakendamist; see kava loodi, et asendada ebaseaduslikud ja ohtlikud rändeteed Türgist Kreeka saartele seaduslike Türgist Euroopa Liitu ümberasustamise kanalitega. Iga süürlase kohta, kes saadetakse tagasi Türgi, asustatakse üks süürlane Türgist ümber Euroopa Liitu.

See areng on mõjutanud nn esmase vastuvõtu süsteemi kaudu teostatavat tugiameti tegevust Kreekas. Tugiamet toetas Kreeka ametiasutusi, luues esmase vastuvõtu keskustes vajaliku taristu, mis hõlmab töötajaid, tölketeenuseid ja mobiilseid seadmeid. Saartel rakendati varjupaigatugirühmi, kes hindasid rahvusvahelise kaitse taotlusi, sealhulgas selliseid konkreetseid menetluselemente nagu nende taotlejate vastuvõetavus ja kõlblikkus, kes on pärit riikidest, mille puhul on heakskiidetud varjupaigataotluste arv väike. Tugiameti tegevus Kreekas toetas ka ümberpaigutamiskava rakendamist neljas valdkonnas: teabe andmine esmase vastuvõtu keskustes, ümberpaigutamistaotluste registreerimine, Kreeka Dublini üksuse toetamine ja võltsitud dokumentide avastamise toetamine.

Tugiameti töötaja mängimas lapsega Kreeka pagulaslaagris

Itaalias toetas tugiamet ümberpaigutamiskava rakendamist ümberpaigutamiseks kõlblike taotlejate eelneva tuvastamisega ja asjakohase teabe andmisega. Toetati ka taotluste registreerimist, Dublini süsteemi kohaste vastuvõtmispaikade käsitlemist ja ümberpaigutamistsuste ettevalmistamist.

Komisjon võttis 6. aprillil 2016 vastu teatise „Euroopa ühise varjupaigasüsteemi reformimine ja seaduslike võimaluste parandamine Euroopasse jõudmiseks“,³ milles ta sätestas oma viis prioriteeti Euroopa ühise varjupaigasüsteemi parandamiseks. Üks prioriteete oli uute volituste kehtestamine ELi varjupaigametile jaoks.

Madalmaade eesistumisel tehtud algatuse tulemusena 21. aprillil 2016 vastu võetud nõukogu järeldustes varjupaigaotsuste tegemise kohta kutsuti tugiametit üles looma kõrgema tasandi poliitilist võrgustikku, mille eesmärk on ühiselt tõlgendada päritoluriigi teavet ja töötada välja riikide ülevaated. Peale selle kutsuti tugiametit üles alustama koostöös poliitilise võrgustikuga katseprojekti ühise poliitika väljatöötamiseks, tuginedes Afganistani kohta ühiselt väljatöötatud päritoluriigi teabe aruandele.

Tugiametile ELi-Türgi avalduse ja hilisemate nõukogu järeldustega pandud uued ülesanded eeldasid kavandatud tegevuse prioriteetide läbivaatamist, sest põhitähelepanu suunati operatiivabile.

² COM(2015) 240 final.

³ COM(2016) 197 final.

Tugiameti hüüdlause: toetamine on meie missioon

4. mail 2016 esitas komisjon Euroopa ühise varjupaigasüsteemi esimese reformipaketi osana uue määruse ettepaneku,⁴ millega tugiamet muudetakse täieõiguslikuks asutuseks, ning Dublini süsteemi reformi ja Eurodac-süsteemi muutmise ettepanekud. 13. juulil 2016 järgnes neile varjupaigamenetluse direktiivi, mii-nimumnõuete direktiivi ja vastuvõtutingimuste direktiivi reformi seadusandlike ettepanekute teine pakett. Nende eesmärk on tagada kogu ELi varjupaigasüsteemi täielik reform ning need hõlmavad meetmeid, millega hoitakse ära olukord, kus rahvusvahelise kaitse taotlejad ja saajad takistavad Dublini mehhanismi toimimist seda kuritarvitades ja otsides varjupaiga taotlemiseks kõige soodsamat riiki.

Välismõõtmega seotud tegevuse vallas nägi komisjon oma 7. juuni 2016. aasta teatises Euroopa rände tegevuskava alusel ELi ja kolmandate riikide uue partnerlusraamistiku loomise kohta⁵ ette uue meetodi rände paremaks haldamiseks koostöös kolmandate riikidega, tuginedes poliitikameetetele ja rahastamisvahenditele, mida rakendatakse Euroopa paketina ühiselt.

Tugiameti operatiivtegevuse märgatav aktiveerumine esmase vastuvõtu keskuste ja ümberpaigutamise valdkonnas eeldas täiendavaid rahalisi vahendeid, mille komisjon eraldas 2016. aasta esimeses kvartalis. Aasta alguses oli tugiameti eelarve 19,4 miljonit eurot ja aasta lõpus 53,1 miljonit eurot. Need vahendid suunati põhi-valdkondadesse, peamiselt operatsioonide läbiviimiseks Itaalias ja Kreekas, ümberpaigutamise vahendite väljatöötamiseks, Dublini võrgustiku toetamiseks ning ümberpaigutamise seotud teavitustegevuseks.

Tugiameti roll ELi-Türgi avalduse rakendamisel Kreekas, sealhulgas sadade ekspertide ja tõlkide lähetamisel ning allhanke korras kõrvalteenuste tellimisel, suurendas eksponentsiaalselt tugiameti tegevuskulusid, ületades kõik varasemad eelarvehinnangud. Seetõttu sai tugiamet 6. juunil 2016 Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondist erakorralise toetuse, et katta ELi-Türgi ühise

tegevuskava rakendamise kulud. 2016. aasta viimases kvartalis eraldati tugiametile täiendavad rahalised vahendid, et katta kuni aasta lõpuni selle operatiivtegevuse kulud.

2016. aastal tehti olulisi muudatusi ka tugiameti juhtkonnas. Haldusnõukogu valis José Carreira tugiameti uueks tegevdirektoriks. Ta asus ametisse 2016. aasta aprillis, olles eelnevalt alates 1. novembrist 2015 tegutsenud tegevdirektori kohusetäitjana. Tugiameti haldusnõukogu 2016. aasta jaanuari koosolekul valiti Wolfgang Taucher teiseks kolmeaastaseks ametiajaks haldusnõukogu esimeheks.

Wolfgang Taucher ja José Carreira

Tugiameti ees seisvate operatiivtegevuse probleemide ning uut ELi varjupaigaametit käsitlevas komisjoni ettepanekus ettenähtud muudatuste tõttu korraldati ümber tugiameti organisatsiooniline struktuur, et ta suudaks paremini täita oma üha laienevat rolli ja valmistuda kohustusteks, mis talle pannakse uute volitustega. Amet tegi suuri edusamme töötajate värbamisel sisestruktuuri peamiste ametikohtade, sealhulgas kõrgema juhtkonna ametikohtade täitmiseks ning kontaktametnike määramisel Brüsselis asuvate ELi institutsioonide ja Frontexiga suhtlemiseks, et tugevdada omavahelisi suhteid ja edendada koostööd vastastikust huvi pakkuvates valdkondades. Peale selle avas tugiamet operatiivkeskused Ateenas ja Roomas, et toetada operatsioone Kreekas ja Itaalias ning tugevdada lähiaastatel oma kohalolekut liikmesriikides.

⁴ COM(2016) 271 final.

⁵ COM(2016) 385 final.

3. Tugiameti prioriteedid 2016. aastal

Tugiamet määras 2016. aasta prioriteedid kindlaks 2016. aasta tööprogrammis, mille haldusnõukogu võttis vastu 24. septembril 2015 ja mida hiljem kohandati vastavalt vastu võetud ELi eelarvele. 2016. aastal toimunud oluliste muutuste arvesse võtmiseks muudeti tööprogrammi kolm korda ja eelarvet neli korda.

Tugiameti prioriteedid olid 2016. aastal järgmised.

- **Esmase vastuvõtu keskused**

Täielikus koostöös Euroopa Komisjoni ja teiste asjaomaste asutustega ning nendega kooskõlastades toetada uut esmase vastuvõtu süsteemi ning suurendada tugiameti töötajate ja liikmesriikide eksperdimeeskondade kohalolekut eesmärgiga aidata eelkõige Itaalia ja Kreekal tulla toime nende varjupaigasüsteemile avalduva survega.

Tugiameti töötajad Lesbose saarel Kreekas

Tugiameti töötajad Eidoménis Kreekas

- **ELi-Türgi avaldus**

Toetada Kreeka varjupaigatalitust ELi-Türgi avalduse rakendamisel.

- **Ümberpaigutamine**

Toetada ELi tasandil kokkulepitud ümberpaigutamismeetmeid, nagu 160 000 selge kaitsevajadusega isiku ümberpaigutamine Itaaliast ja Kreekast.

- **Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ühtse rakendamise teave ja analüüs**

Suurendada tugiameti suutlikkust koguda ja vahetada täpset ja ajakohast teavet ja dokumente Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimise kohta ning arendada edasi varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi, et koostada suundumuste analüüse.

Toota rohkem ühist päritoluriigi teavet ja edendada selle tulemuslikku kasutamist.

Uurida turvaliste päritoluriikide võimalikuks kindlaksmääramiseks olulise teabe koostamist.

Juhtida teabe- ja dokumendisüsteemi arendamist keskselt võrdluskeskuseks Euroopa Liidu varjupaigasüsteemi käsitleva teabe ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamisega seotud oluliste muutuste valdkonnas.

Arendada edasi operatiivandmete kogumist ja aruandlust, et täiustada olukorrapilti ning võimaldada paremat operatiivtegevuse kavandamist ja otsuste tegemist.

- **Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ühtne rakendamine – varjupaigaprotsesside kvaliteedi parandamine**

Jätkata varjupaigaprotsesside ja -otsuste kvaliteedi parandamisele suunatud vahendite ja suuniste väljatöötamist;

toetada haavatavate isikute paremat tuvastamist, sealhulgas esmase vastuvõtu keskustes ja inimeste ümberpaigutamisel;

luua Dublini võrgustik, st riiklike Dublini üksuste erivõrgustik, mille eesmärk on edendada vastastikust koostööd ja Dublini süsteemi järjekindlat kohaldamist, sealhulgas ümberpaigutamise otstarbel.

Rändaja teavitamine ümberpaigutamisprogrammist

- **Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ühtne rakendamine – vastuvõtutingimused**

Lua riiklike vastuvõtuasutuste erivõrgustik, et soodustada teabe ja parima tava vahetamist.

- **Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ühtne rakendamine – koolitus**

Suurendada ühise koolituse ja ametialase arendamise tähtsust varjupaigavaldkonnas.

Ergutada õiguslast dialoogi varjupaiga teemadel.

- **Välismõõde**

Jätkata tugiameti tegevust Lääne-Balkani riikides ja Türgis suuremas koostöös ELi asutuste (nt Frontex) ja rahvusvaheliste organisatsioonidega, et vastata piirkonna vajadustele, pakkudes olemasolevaid piirkondlikke kokkuleppeid, võttes arvesse suutlikkuse suurendamise toetust ja operatiivabi.

Toetada jätkuvalt Euroopa ühise varjupaigasüsteemi välismõõdet, sealhulgas 20 000 kaitsevajadusega isiku ümberasustamist.

- **Horisontaalne tegevus**

Tugevdada horisontaaltasandi sünergiaid tugiameti koostöövõrgustiku kõikide asjakohaste sidusrühmadega.

Arendada edasi tugiameti päringute süsteemi, et lahendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi toimimist hõlmavate põhimõtete ja tavade seotud küsimusi.

Kaasata tulemuslikult kodanikuühiskond ja suurendada tugiameti välissuhtluse ulatust.

4. Tugiameti saavutused 2016. aastal

Tugiameti saavutusi 2016. aastal kirjeldatakse üksikasjalikult selle peamisi tegevusvaldkondi käsitlevate pealkirjade all.

4.1. Operatiivabi

Tugiamet annab operatiivabi liikmesriikide tekkivate vajaduste käsitlemiseks, et rakendada täielikult ELi varjupaigaõigustik ning reageerida erilisele survele, mis avaldub liikmesriikide varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemidele. Tugiamet kujundab oma operatiivabi vastavalt konkreetsetele tekkivatele vajadustele ning üksikute liikmesriikide taotlustele.

4.1.1. Itaalia ja Kreeka

Itaalias ja Kreekas antakse operatiivabi, rakendades EL+ riikide lähetatud eksperte varjupaigatugirühmades ning pakkudes muud tuge, mida vajatakse, sealhulgas ühise menetlemise kaudu. Tugiamet teeb selle toetuse pakkumisel koostööd asjaomaste asutustega, pöörates erilist tähelepanu operatiivkoostööle Frontexi ja teiste sidusrühmadega. Kohapealse tegevuse tõhusa teostamise tagamiseks pakub tugiamet vajalikku logistikataristust, seadmeid, mööblit ja materjale, aga ka vajalikke teenuseid, nagu tõlke- või kultuurivahendusteenused, transporditeenused ja haldustugi.

Tugiamet toetab ka ümberpaigutamismeetmete rakendamist Itaalias ja Kreekas.

Itaalia

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
1 esmase vastuvõtu keskuste ümberpaigutamise operatiivkava allkirjastamine ja rakendamine
170 eksperdi rakendamine esmase vastuvõtu keskuste ümberpaigutamise operatiivkava meetmetes
Esmase vastuvõtu keskuste ümberpaigutamise operatiivkavas ettenähtud 3 toetusmeetme rakendamine
Riiklikud varjupaigaasutused paigutasid tugiameti toetusel ümber 2654 isikut
7 eksperdi rakendamine eritoetuskava meetmetes
Eritoetuskavas ettenähtud 2 toetusmeetme rakendamine

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal

Eritoetuskava 1 hindamise lõpuleviimine

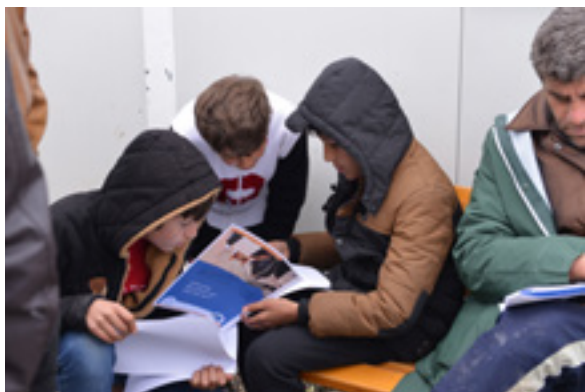
6 eksperdi rakendamine eritoetuskava hindamisel

Itaalias pakkus tugiamet toetust ümberpaigutamist käsitlevate nõukogu otsuste rakendamiseks, tagades ümberpaigutamiseks kõlblike taotlejate eelneva tuvastamise ja andes asjakohast teavet (esmase vastuvõtu keskustes, maabumispunktides ja Rooma piirkonna vastuvõtukeskustes). Samuti toetas tugiamet taotluste registreerimist (registreerimiskeskustes ja asjaomastes kohtades vastavalt vajadusele ja sihtotstarbeliselt rakendatavate sõelumismeeskondade kaudu) ning Dublini süsteemi kohaste vastuvõtmispalvete käsitlemist. Toetati ka ümberpaigutamisosustuste ettevalmistamist.

Tugiamet tagas varjupaigatugirühmade alalise kohaloleku ja need tugirühmad andsid ümberpaigutamise kohta teavet kõigis neljas Itaalia esmase vastuvõtu keskuses (st Lampedusal, Trapanis, Tarantos ja Pozzallo), samas kui Sitsiilias ja Roomas kasutati kahte liikuvat meeskonda. Tugiameti varjupaigatugirühmad toetasid ümberpaigutamismenetlust silmas pidades rahvusvahelise kaitse taotluste registreerimist piirkondlikes keskustes Villa Sikanias (Agrigento), Milanos (2016. aasta aprilli lõpuni), Baris, Crotones ja Mineos, aga ka Roomas. Kaht sõelumismeeskonda rakendati registreerimiseks sihtotstarbeliselt Itaalia ametiasutuste osutatud kohtades, et toetada registreerimist ja suurendada politsei kohalike sidusrühmade suutlikkust, kattes 24 asukohta kogu Itaalias. Tugiamet kasutas ka kultuurivahendajaid, et toetada operatiivabi andmist Itaalias.

Asjakohaste ja tõhusate töötingimuste tagamiseks pakus tugiamet tehnilisi seadmeid. Paigaldati viis mobiilset kontoriruumi ehk konteinerit ja Itaalia ametiasutustele tehti registreerimise toetamiseks kättesaadavaks 25 töökohta. Tugiamet toetas ka ajutiste töötajate rakendamist Dublini üksuses.

Tugiamet pakkus jätkuvalt olulist ümberpaigutamisteavet ja ümberpaigutamist selgitavaid materjale mitmes keeles. Mitmes keeleversioonis (araabia, tigrinja ja kurdi) tehti kättesaadavaks ümberpaigutamist käsitlev mobiilirakendus. Tugiamet aitas ka korraldada mitu kohtumist pressiesindajate ja teiste sidusrühmadega, suurendas teadlikkust ümberpaigutamistsesssi, -tingimuste ja -nõuete kohta ning tõkestas väärteabe levitamist.

Lapsed tutvuvad ümberpaigutamise programmi käsitleva materjaliga Kreeka pagulaslaagris

Tugiamet osales aktiivse liikmena ümberpaigutamise töörühmas, mida juhtis Itaalia Siseministerium, ning toetas selle raames koostöös kohalike asutuste, Frontexi, Europol, ÜRO pagulaste ülemvoliniku ja Rahvusvahelise Migratsiooniorganisatsiooniga (IOM) Itaalia esmase vastuvõtu keskuste standardse töökorra väljatöötamist ja selle (sh saatjata laste olukorda esmase vastuvõtu keskustes puudutavate aspektide) pidevat läbivaatamist. Tugiamet andis panuse ümberpaigutamise protokollide väljatöötamise Itaalia jaoks. Samuti osales tugiamet sidusrühmadele 2016. aasta suvel esmase vastuvõtu keskustes korraldatud suutlikkuse suurendamise koosolekutel.

Oma tegevuse hõlbustamiseks Itaalias avas tugiamet Roomas operatiivkeskuse, kus paikneb praegu mitu tugiameti töötajat. Keskuses on ka ruumid õpikodade ja sisseelamiskoolituse korraldamiseks Itaaliasse lähetatud ekspertidele, aga ka Itaalia ametiasutusi toetava tegevuse jaoks. 31. märtsini 2016 rakendatud tugiameti eritoetuskava teine etapp oli suunatud riikliku varjupaigakomisjoni arengu toetamisele. 2016. aasta neljandas kvartalis laiendati ettenähtud eelarve piires valitud toetusmeetmeid päritoluriigi teabe valdkonnas ja teostati asjakohast tegevust. 12.–16. detsembril 2016 toimus Roomas eritoetuskava teise etapi lõplik hindamine, mis korraldati koostöös Itaalia Siseministeriumiga. Hindamisaruanne peaks valmima 2017. aasta alguses.

Itaalia ametiasutuste esitatud toetuspalve alusel leppisid Itaalia ja tugiamet kokku ning allkirjastasid 2016. aasta detsembris 2017. aasta ühtse tegevuskava, mis hõlmab kõiki toetusmeetmeid, sealhulgas ümberpaigutamismenetluse toetamist. Esimene konkurss ekspertide valimiseks algatati 2016. aasta detsembris.

Kreeka

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
1 esmase vastuvõtu keskuste operatiivkava rakendamine ja 2 muudatuse allkirjastamine
489 eksperdi lähetamine: 160 eksperti ümberpaigutamise seotud tegevuseks ja 329 eksperti ELi-Türgi avalduse rakendamiseks

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
4 toetusmeetme rakendamine
Riiklikud varjupaigaasutused paigutasid tugiameti toetusel ümber 7280 isikut
ELi-Türgi avalduse rakendamise raames korraldati 6774 vestlust
54 eksperdi rakendamine eritoetuskava meetmetes
Eritoetuskavas ettenähtud 6 toetusmeetme rakendamine

Tugiameti tegevus Kreekas toetas ümberpaigutamismehhanismi rakendamist neljas valdkonnas: teabe andmine esmase vastuvõtu keskustes (Egeuse mere saartel – Lesbos, Chíos, Sámos, Léros ja Kos), ümberpaigutamistaotluste registreerimine, Kreeka Dublini üksuse toetamine ja võltsitud dokumentide avastamise toetamine.

2016. aastal kehtestati esmase vastuvõtu keskuste operatiivkava muutmisega uus meede vastuvõetavuse hindamise menetluse rakendamise toetamiseks, et toetada ELi-Türgi avalduse rakendamist. Teine muudatus oli seotud eelregistreerimisega ning nende taotlejate kõlblikkuse ja täieliku varjupaigamenetlusega, kes on pärit riikidest, mille puhul on heakskiidetud varjupaigataotluste arv väike.

Lisaks 7280 ümberpaigutatud isikule esitas Kreeka liikmesriikidele 6737 ümberpaigutamistaotlust. 2016. aasta lõpus oli asjaomane ümberpaigutamisprotsess veel pooleli.

Seoses 18. märtsil 2016 vastu võetud ELi-Türgi avaldusega toetas tugiamet Kreeka ametiasutusi, luues esmase vastuvõtu keskustes vajaliku taristu, mis hõlmab töötajaid, tõlketeenuseid ja mobiilseid seadmeid. Lesbose, Chíose, Sámose, Lérose ja Kosi saarel ning Kórinthoses rakendati varjupaigatugirühmi, kes hindasid rahvusvahelise kaitse taotlusi, sealhulgas selliseid konkreetseid menetluselemente nagu nende taotlejate vastuvõetavus ja kõlblikkus, kes on pärit riikidest, mille puhul on heakskiidetud varjupaigataotluste arv väike. Tugiamet täitis oma ülesandeid tihedas koostöös Euroopa Komisjoni juhtrühma, asjaomaste Kreeka ministriteeriumide ja Kreeka varjupaigatalitusega.

Eelnimetatud meetmed kehtestati ametlikult tugiameti esmase vastuvõtu keskuste operatiivkava kahe muudatusega: esimene 2016. aasta aprillis, et toetada vastuvõetavuse hindamise menetluse rakendamist, ja teine 2016. aasta juulis seoses nende taotlejate kõlblikkuse ja täieliku varjupaigamenetlusega, kes on pärit riikidest, mille puhul on heakskiidetud varjupaigataotluste arv väike.

Tugiamet andis eritoetuskava raames Kreekale toetust järgmistes valdkondades: vastuvõtumenetluse

toetamine, lapse parimaid huve käsitlev õpikoda, koolitajate võrgustiku kohtumised, toetus ELi fondidest ja muudest rahalistest vahenditest, praktiline õpikoda välitamise kohta ja päritoluriigi teabe suutlikkust (Süüria) käsitlev õpikoda.

Kreeka ametiasutuste esitatud toetuspalve alusel leppisid Kreeka ja tugiamet kokku ning allkirjastasid 2016. aasta detsembris uue spetsiaalse 2017. aasta tegevuskava, mis hõlmab kõiki toetusmeetmeid. See kava sisaldab kõiki tugiameti toetusmeetmeid ja operatiivtegevusi Kreekas, kindlustades tugiameti ja Kreeka ametiasutuste tõhusama koostöö. Esimene konkurss ekspertide valimiseks algatati 2016. aasta detsembris.

4.1.2. Bulgaaria ja Küpros

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Bulgaaria:
10 aktiivse toetusmeetme rakendamine
Küpros:
6 aktiivse toetusmeetme rakendamine

2016. aastal andis tugiamet Bulgaariale ja Küprosele eritoetust nende kahe liikmesriigiga allkirjastatud eritoetuskava raames.

Bulgaaria

2016. aastal rakendati mitu meetet. Sealhulgas korraldati koolitusüritusi (Euroopa ühise varjupaigasüsteemi koolitajate koolitamise moodul, lastega vestlemise koolitus), õpikodasid (välistamise, piinamise kindlaks tegemise ja päritoluriigi teabe (Süüria) suutlikkuse kohta), saatjata lapsi käsitlev konverents, koosolekuid/kohtumisi (riiklike kontaktpunktide kvaliteedimaatriks, päritoluriigi teabe portaali riiklikud juhid, päritoluriigi teabe erivõrgustik Iraagi küsimuses, vastuvõtuvõrgustik, päritoluriigi teabe strateegiline võrgustik, naiste suguelundite moonutamine, Dublini kontaktkomitee, statistika tööühm, kvaliteedijuhtimine, teabe- ja dokumendisüsteemi võrgustik) ning toetati esimese ja teise astme kohtute ametialast arengut ja suulist tõlget muudesse keeltesse (muudest keeltest) kui Euroopa keeled (st mongoli, tamili ja singali).

Õppekäigud suletud vastuvõtu, haavatava keskuse ja õiguskaitse küsimustes korraldati Ühendkuningriiki, Madalmaadesse, Ungarisse, Belgiasse, Poola ja Prantsusmaale.

Tegevuse toetamiseks rakendati Bulgaarias kolme liikmesriikide eksperti ja 77 Bulgaaria eksperti lähetati teistesse liikmesriikidesse, näiteks õppekäigule. Bulgaaria eritoetuskava muudeti ja pikendati 30. juunini 2017.

Küpros

Küpros sai kasu mitmest toetustegevusest, sealhulgas koolitusüritustest (õiguslane koolitus halduskohtu töötajatele, vastuvõtualane riiklik koolitus, Eurodaci koolitus politsei- ja varjupaigametnikele) ning töökohapõhisest õppest eestkotesüsteemi valdkonnas.

Avatud vastuvõtukeskuse elektroonilise sisenemis- ja väljumissüsteemiga seoses korraldati õppekäik Ungarisse ning Belgiasse tehti õppekäik naiste varjupaikadega tutvumiseks.

Tegevuse toetamiseks rakendati Küproses viit liikmesriikide eksperti ja 16 Küprose eksperti lähetati teistesse liikmesriikidesse, näiteks õppekäigule. Küprose eritoetuskava muudeti ja pikendati 28. veebruarini 2017.

4.1.3. Operatsioonide ja ümberpaigutamise abivahendite väljatöötamine

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Operatsioonide puhul:
tugiameti varjupaigaekspertide reservnimekirja elektroonilise süsteemi väljatöötamise algatamine
2 operatsiooni käsitleva käsiraamatu koostamine
1 varjupaigaekspertide reservnimekirja riiklike kontaktpunktide kohtumine
Ümberpaigutamise puhul:
11 vahendi väljatöötamine
2 koolitusürituse korraldamine tõlkidele

2016. aastal tegutses tugiamet operatiivse teabeedatuse käsiraamatu väljatöötamise nimel; praegu on see töö lõppetapis ja käsiraamat peaks valmima 2017. aasta alguses. 2016. aasta septembris valmis käsiraamat ühise menetlemise ja selle tehnilise aruande kohta. Hädaolukorras tegutsemise tegevuskava esimene versioon on välja töötatud ja selle järgmiseks ajakohastamiseks toimuvad edasised arutelud.

Tugiamet töötas välja vastuvõtulubaduse andmise menetluse vormid ja suunise eelistuste väljendamiseks ümberpaigutamismenetluses. 2016. aasta mais valmis praktiline abivahend, mis toetab lapse parimate huvide hindamist ümberpaigutamise kontekstis. Teine praktiline abivahend, mis sisaldab lapsedõbralikku teabematerjali varjupaiga- ja ümberpaigutamismenetluse kohta, on väljatöötamisel. Selle eesmärk on aidata kohapeal viibivatel tugiameti ekspertidel anda sihipärast teavet. Avaldatud on brošüür, milles esitatakse juhised ümberpaigutamise sihtliikmesriikidele lahkumiseelset teavet sisaldavate infolehtede koostamiseks.

Toetusprotsess hõlmas ka iga kahe kuu tagant esitatavat kvaliteetset tagasisidet Kreekasse lähetatud tugiameti

ekspertide koostatud arvamuste kohta seoses ELI-Türgi avalduse rakendamisega. Samuti koostas tugiamet koostismaterjalid tõlkidele, et täpsustada eri osalejate rolli rahvusvahelise kaitse taotluste menetlemise raames toimivate vestluste ajal.

Praegu töötatakse välja ümberpaigutamisprotsessi toetavat sobitusvahendit, mille esimene kasutuskõlblik variant peaks valmima 2017. aasta esimese kvartali lõpus.

Tuginedes 2016. aasta veebruaris korraldatud kvaliteedimaatriksi õpikojale välistamise kohta, töötas tugiamet välja välistamise abivahendi Süüriast pärit taotlejate hindamiseks ümberpaigutamiskava raames. 2016. aasta augustis korraldati Ateenas sissejuhatav üritus, et veelgi suurendada teadlikkust vahendi rakendamise kohta.

Kasutades tugiameti päritoluriigi teabe võrgustiku lähenemisviisi, on tugiamet koos liikmesriikide ekspertidega koostanud asjakohase päritoluriigi teabe ja seda töödeldud, saades tulemuseks päritolu kontrollimise seisukohast oluliste teemade järgi struktureeritud portfelliid. Väljatöötatud kaks päritolu kontrollimise vahendit (Süüria ja Eritrea) on ette nähtud kasutamiseks päritoluriigi teabe uurijatele ja varjupaigaotsuse tegijatele.

Tugiamet kogus Itaalialt ja Kreekalt kord nädalas ümberpaigutamise andmeid ning koostas igal päeval ümberpaigutamispotsessi edusammude aruanded ning kord nädalas ekspertide lähetamise aruanded ja prognoosid ekspertide vajaduse kohta järgmisel kuuel nädalal.

4.2. Teave ja analüüs

4.2.1. Teabe- ja dokumendisüsteem

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Kogutud on 30 EL+ riigi varjupaigasüsteemi teave
18 EL+ riiki on teabe- ja dokumendisüsteemi võrgustiku liikmed
Korraldati 2 teabe- ja dokumendisüsteemi võrgustiku kohtumist
5 EL+ riiki valideerisid teabe- ja dokumendisüsteemi sisu

Teabe- ja dokumendisüsteem on registreeritud sisekasutajatele veebis kättesaadav otsingupõhine raamatukogu, mis annab tervikliku ülevaate sellest, kuidas varjupaigaprotsessi iga põhietappi teostatakse üksikutes EL+ riikides ja EL+ riikides tervikuna, ning sisaldab viiteid süsteemis salvestatud asjakohastele dokumentidele. Süsteem sisaldab ka asjakohaste õigusaktide, kohtupraktika ja statistilist teavet. Teabe- ja dokumendisüsteem on korraldatud järgmiste põhiteemade kaupa: juurdepääs

menetlusele, otsuse tegemine esimese astme kohtus, otsuse tegemine teise astme kohtus, Dublini menetlused, vastuvõtt ja kinnipidamine, tagasisaatmine/tagasi-pöördumine ja kaitse/integreerimise sisu.

2016. aastal arendas tugiamet oma teabe- ja dokumendisüsteemi edasi, luues ühtse teabepunkti EL+ riikide varjupaiga- ja vastuvõtusüsteemide korralduse kohta ning koostades ülevaate Euroopa ühise varjupaigasüsteemi praktilise toimimise kohta seoses asjaomaste sidusrühmadega (praeguses arenguetapis eeskätt EL+ riikidega). Tugiamet täidab sellega oma ülesannet toetada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamist, korraldades, koordineerides ja edendades teabevahetust riikide tavade kohta, luues selleks fakte, õigusaktide ja kohtupraktika andmebaasid, mis toetavad varjupaigaõigustiku rakendamist puudutavat teabevahetust asjaomaste sidusrühmade vahel. Euroopa rände tegevuskavas kutsutakse samuti üles koguma süstemaatilise-malt teavet Euroopa ühise varjupaigasüsteemi praktilise toimimise kohta.

Tugiamet laiendab ja ajakohastab teabe- ja dokumendisüsteemis mitmesuguste teemade all esitatavat sisu. Esialgne teave koguti eri allikatest, sealhulgas tugiameti kvaliteedimaatriksi aruannetest, Euroopa rändevõrgustiku (ERV) aruannetest, riikide haldusasutuste andmebaasidest, võrgustiku liikmete esitatud andmetest ning varjupaigavaldkonna olukorda Euroopa Liidus käsitleva aastaaruande jaoks kogutud andmetest.

Teabe- ja dokumendisüsteemis sisalduvat teavet kontrollitakse ja ajakohastatakse teabe- ja dokumendisüsteemi võrgustiku toetusel, mis hõlmab EL+ riikide varjupaigaasutuste eksperte. Samuti töötati välja vorm kohtupraktika kogumiseks tugiameti kohtuasutuste töötajate võrgustikult ja selle tulemusena on kolm võrgustiku liiget esitanud ajakohastatud teavet kohtupraktika kohta.

4.2.2. Varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteem

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Kõik 30 EL+ riiki esitasid kord kuus andmeid varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemile (varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi kolmas etapp)
Jätkati ja laiendati iganädalast teabekogumist varjupaigavaldkonna olukorra kohta EL+ riikides
Katsetapis saadi 18 riigi varjupaigaalast teavet sisaldavad aruanded
Koostati 11 suundumuste analüüsi kuuaruannet
Koostati 8 ümberasustamise ülevaadet
Koostati 5 iga kahe kuu järel koostatavat Dublini rakendamise aruannet

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Koostati 51 nädalaaruannet
Koostati 10 aruannet viisanõude kaotamise järgse järelevalvemehhanismi kohta
2 statistika töörühma koosolekut
Tugiameti uurimisprogramm erinevate varjupaigataotlejate voogude tõuke- ja tõmbetegurite kohta on pooleli

Tugiamet arendas edasi oma varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi, mille eesmärk on anda EL+ riikidele, Euroopa Komisjonile, Euroopa Liidu Nõukogule ja Euroopa Parlamendile korrektset ja õigeaegset teavet ja analüüse ELi suunduvate ning ELi-siseste varjupaigataotlejate voogude ja EL+ riikide suutlikkuse kohta nendega toime tulla.

Varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteem täiendab Dublini III määruse⁶ artikliga 33 loodud varajase hoiatamise, valmisoleku ja kriisijuhtimise mehhanismi. Tugiamet tagab jätkuvalt andmete ühtse kogumise väljatöötamise koos Eurostati ja Frontexiga, et soodustada tõhusa olukorrapildi andmist rände kohta, mis aitaks kaasa poliitika kujundamisele ja reageerimise ettevalmistamisele vastavalt Euroopa rände tegevuskavas soovitatule.

2016. aastal kogus ja analüüsis tugiamet andmeid varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi kolmanda etapi näitajate alusel. Nõuetele vastavuses saavutati hea tase, sest viivitused andmete esitamisel olid üldiselt väikesed ega ületanud kolme päeva. Teatavate kolmanda etapi näitajate puhul esines andmete esitamisel siiski endiselt raskusi (st menetlusele juurdepääsu näitaja, kui puudub taotluse esitamise registreerimise süsteem, ning tagasisaatmise/tagasipöördumise ja vastuvõtu näitaja, mille puhul esineb andmete esitamisel probleeme, kui tegevust ei halda otse varjupaigaasutused). Statistika töörühm arutas oma 2016. aasta novembri koosolekul vastuvõttunäitaja läbivaatamist. ELi tasandil tagasisaatmise/tagasipöördumise andmete kogumise kvaliteedi ja terviklikkuse parandamiseks tehti koostööd ELi partneritega. Statistika töörühma koosolekul arutati ka tagasisaatmise/tagasipöördumise näitajate kvaliteeti ning nende kahe näitaja määratlus vaadatakse läbi.

2016. aasta esimesel poolel viis töövõtja läbi katseprojekti, et koguda varjupaigaga seotud rände kohta teavet peamistest päritolu- ja transiidiriikidest. Koostati 18 riigi varjupaigalaast teavet sisaldavat aruannet, mis käsitlesid Afganistani, Iraaki, Liibüat, Pakistani,

Süriat ja Türgit. Teatavate tulemuste kvaliteedi parandamiseks esitati töövõtjale nõutavate teabeallikate kontrollnimekiri.

Tugiameti nädalaaruanded, milles antakse ajakohastatud ülevaade varjupaigavaldkonna olukorrast EL+ riikides, koostati ELi-ülese kriisiohjamise mehhanismi raames. Need aruanded esitati EL+ riikidele ning neid kasutati kriisidele poliitilist reageerimist käsitleva integreeritud korra raames sisendina integreeritud olukorradeadlikkuse ja analüüsi aruannete koostamisel. Andmete kogumist laiendati, et saada täielik ülevaade kõikide taotlejate kodakondsusest liikmesriikide kaupa ja nendest taotlejatest, kes on enda väitel saatjata alaealised.

Tugiameti varajase hoiatamise ja valmisoleku süsteemi arendamise raames tehti 2016. aastal uuringuid erinevate varjupaigataotlejate voogude tõuke- ja tõmbetegurite kohta. 2016. aasta viimases kvartalis avaldati inglise keeles varjupaigaga seotud rände määravaid olulisi tõuke- ja tõmbetegureid käsitleva kirjanduse analüüsi lõpparuanne. Koostati ka varjupaigaga seotud rände kvantitatiivse hindamise meetodite uuringu lõpparuanne, mis avaldatakse 2017. aastal. 2016. aasta viimases kvartalis korraldati hange ning sõlmiti leping varjupaigaga seotud rändajate uuringu ja tugiameti uuringu teostatavuse uuringu analüüsi tegemiseks.

Tugiamet korraldas selles tegevusvaldkonnas kaks üritust: 16. mail 2016 toimus rändeuuringu konverents ja 4. detsembril 2016 korraldati suurandmeid ja varajast hoiatamist käsitlev õpikoda. Loodi ka teaduskomitee, mille teadusprogramm kaasas valdkonna juhtivaid eksperte.

4.2.3. Aastaaruanne varjupaigavaldkonna olukorra kohta Euroopa Liidus

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal

30 EL+ riiki andis aastaaruande koostamiseks andmeid

Haldusnõukogu võttis aruande vastu ja seda tutvustati avalikul üritusel

Tugiameti aastaaruandes varjupaigavaldkonna olukorra kohta ELis antakse ELi poliitikakujundajatele ja sidusrühmadele terviklik ülevaade varjupaigavaldkonna olukorrast ELis. Aruande koostamiseks esitas andmeid 30 EL+ riiki ning oma panuse andsid ka komisjon, Frontex, ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Amet ja kodanikuühiskond. Haldusnõukogu võttis 2016. aasta juunis aruande vastu ja seda tutvustati ametlikult 8. juulil 2016 Brüsselis korraldatud üritusel, mis kanti otse üle ja millega paralleelselt toimus ajakirjanike võrgustiku aastakoosolek. Aruanne tehti kättesaadavaks tugiameti veebilehel ja seda levitati asjaomastele sidusrühmadele. Peamised järeldused tõlgiti 24 EL+ keelde.

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (uuesti sõnastatud), ELT L 180, 29.6.2013, lk 31.

4.3. Alaline toetus

Tugiamet pakub liikmesriikidele alalist toetust, et edendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamist ning parandada varjupaigaprotsesside ja -süsteemide kvaliteeti. Toetuse eesmärk on edendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi järjekindlat rakendamist ELis ning ühiste teadmiste ja oskuste, korralduse ja menetluste, teabe, ressursside ja parimate tavade jagamist.

4.3.1. Koolitus

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Tugiametis (Malta) korraldati 15 koolitajate koolitamise üritust, osales 218 koolitajat
4 riigis korraldati 8 piirkondlikku koolitajate koolitamise üritust, osales 102 koolitajat
Tugiameti e-õppe platvormi kaudu hallati 361 riikliku koolitusürituse korraldamist, koolitustel osales 5833 töötajat
Tugiameti e-õppe platvormile tugines 10 tõlgitud õppemoodulit
Uuele e-õppe platvormile viidi üle 45 veebikursust
Kreeka esmase vastuvõtu keskustesse lähetatud ekspertidele korraldati 10 sissejuhatavat koolituskursust
Valmis 1 uus õppemoodul, 5 uut õppemoodulit on väljatöötamisel, 2 õppemooduli ajakohastamine/täiustamine on lõpetatud ja 3 oma on pooleli
Avaldati 1 koolituskäsiraamat, 1 käsiraamat on väljatöötamisel
13 tugiameti õppekava moodulit said välispartnerilt akrediteeringu
Koostati 1 koolituse aastaaruanne 2015

Tugiamet toetab kvalitatiivse ühiskoolituse abil EL+ riike varjupaigaküsimuste eest vastutavate töötajate teadmiste täiendamisel ning oskuste ja pädevuste arendamisel. Tugiameti koolitus soodustab Euroopa ühise varjupaigasüsteemi järjekindlat rakendamist, toetades ühtse kvaliteeditaseme kehtestamist kõikjal ELis. Selle saavutamiseks kasutab tugiamet kaheosalist lähenemisviisi: ühelt poolt töötab ta välja asjakohased koolitusmaterjalid ja teiselt poolt korraldab koolitusi, mis põhinevad koolitajate koolitamise süsteemil.

Tugiamet korraldas 2016. aastal koolitajate koolitamise üritused oma peakontoris Maltas järgmiste õppemoodulite raames: vestlustehnikad, välistamine, kaasamine, Euroopa ühine varjupaigasüsteem, päritoluriigi teave, tõendite hindamine, vastuvõtt, Dublini III määrus, haavatavate isikutega vestlemine, õppemoodul juhtidele, uue e-õppe platvormi koolitus, sugu, sooline identiteet ja seksuaalne sättumus, varjupaigametluste direktiiv, lastega vestlemine, põhiõigused ja rahvusvaheline kaitse ELis. Üks koolitajate koolitamise üritus kaasamise teemal korraldati Kreekas eritoetusmeetmena.

Viinis korraldati piirkondlikud koolitajate koolitamise üritused (kaks üritust FRA tööruumides) välistamise ja kaasamise õppemooduli raames, Tallinnas korraldati kaks üritust (eu-LISA tööruumides) tõendite hindamise ja kaasamise õppemooduli raames, Montenegros korraldati seoses ühinemiseelse abi rahastamisvahendiga üks üritus vestlustehnikate õppemooduli raames ning Saksamaal korraldati kolm üritust lastega vestlemise ja haavatavate isikutega vestlemise koolitusmooduli raames.

Tugiameti e-õppe platvormi kaudu hallatavatel riiklikel koolitusüritustel osales üle 16 EL+ riigi; neist suurima osalejate arvuga oli Saksamaa (87 õppurit) ning talle järgnesid Madalmaad (81 õppurit) ja Soome (42 õppurit). 13 hinnatud õppemoodulit olid suurima osalejate

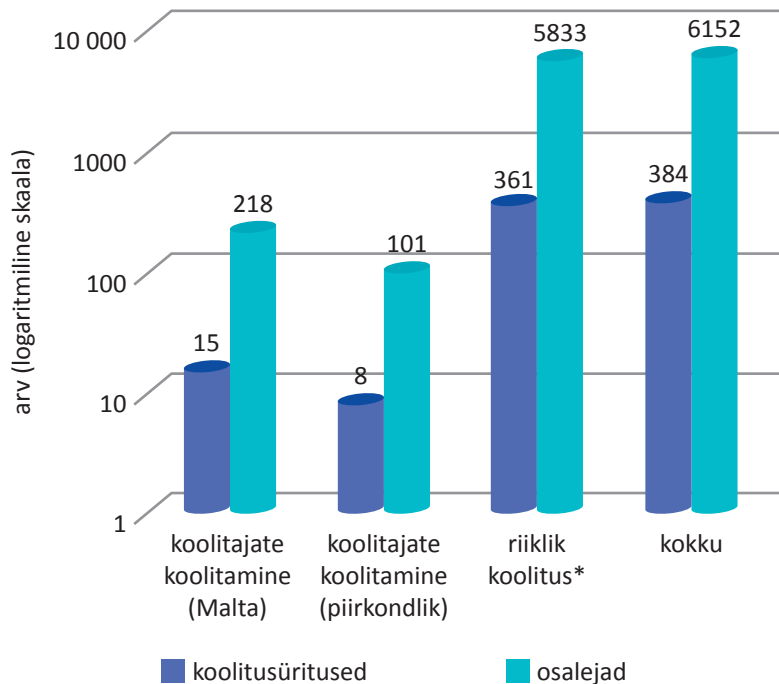
Tugiameti õppekava käsiraamatud

arvuga kaasamise (2556 osalejat), vestlustehnikate (1324 osalejat) ja tõendite hindamise (800 osalejat) moodul.

2016. aastal viidi lõpule uue e-õppe lahenduse ja olemasolevate kursuste üleviimine. 2016. aasta juulis algatati 15 üleviidud kursuse kvaliteedikontroll ja novembris

järgnes sellele järgmise 40 kursuse kvaliteedikontroll. Riiklike koolitajate esimene koolitus uue lahenduse teemal toimus oktoobris tugiameti ruumides. Lahendust tutvustati koolitajate koolitusüritustel aasta viimases kvartalis. Uue e-õppe lahenduse kasutamist tugiameti koolitajate koolitusüritustel ja liikmesriikide koolitusüritustel alustatakse 2017. aasta jaanuaris.

Joonis 1. 2016. aastal läbi viidud koolitajate koolitamise ja riiklikud koolitusüritused ning osalejate arv (* riikliku koolituse andmed on seisuga 17.1.2017)

Koolitusmaterjalide väljatöötamine on tugiameti pidev tegevus. Käsikirjade ja juhendite koostamisel, läbivaatamisel ja viimistlemisel osalevad nii tugiameti koolitus-tegevuse võrdlusrühm kui ka sisueksperdid töörühmad.

2016. aastal valmis didaktika õppemoodul ja esimene katsekoolitus korraldati teises kvartalis. 2016. aasta lõpus oli väljatöötamisel veel viis õppemoodulit:

- õppemoodulisse „sissejuhatus rahvusvahelisse kaitseesse“ tehakse lõplikke muudatusi ja see peaks valmima 2017. aasta alguses;
- õppemooduli „põhiõigused ja rahvusvaheline kaitse ELis“ väljatöötamine on lõppjärgus; selle mooduli koolitajate katsekoolitus korraldati 2016. aasta lõpus ning sellest saadud tagasisidet kasutatakse muudatuste tegemiseks käsikirja ja koolitajate juhendisse 2017. aasta alguseks;
- inimkaubanduse õppemoodulit ja edasijõudnutele mõeldud kaasamise õppemoodulit viimistletakse; nende moodulite katsekoolitus on kavandatud 2017. aasta teise kvartalis;
- õppemooduli „suuline tõlge varjupaiga kontekstis“ väljatöötamine on algusjärgus – kogutakse teavet ning tehakse kindlaks sihtrühm, õpitulemused ja

esialgne kavand; moodul töötatakse välja tihedas koostöös ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga: töörühma esimene koosolek toimub kavakohaselt 2017. aasta märtsis.

Tõendite hindamise ja Dublini III määruse õppemoodulite täiendamine, mis algas 2015. aastal, viidi lõpule ja 2016. aasta teises kvartalis korraldati koolitajate katsekoolitusüritused. Vestlustehnikate, haavatavate isikutega vestlemise ja lastega vestlemise õppemoodulid vaadati läbi ning algatati kõigi kolme mooduli täiendamine.

Peale selle avaldati käsiraamat soo, soolise identiteedi ja seksuaalse sättumuse kohta ning algatati kaitse lõppemise käsiraamatu koostamine.

2016. aastal korraldati esimest korda sihtotstarbeline sissejuhatav koolitus tugiameti ekspertidele, kes lähendatakse eesmärgiga toetada Kreeka piirimenetluste rakendamist ELi-Türgi avalduse kontekstis. Koolitus korraldati korrapäraste ajavahemike järel ja seda täiendasid vajaduse korral sihipärased õpikojad. Koolitus kestis keskmiselt kaks päeva ja ekspertidele anti selle täiendamiseks ka koolitusmaterjalide pakett. Ajavahemikul 2016. aasta aprillist kuni detsembrini korraldati kokku

kümme sissejuhatavat koolitust. See koolitus muutub korrapäraseks, et toetada tugiameti operatiivtegevuse pädevust ja suutlikkust esmase vastuvõtu keskustes.

2016. aastal tehti edusamme tugiameti õppekava sertifitseerimisel ja akrediteerimisel. Toimus kaks sertifitseerimise ja akrediteerimise töörühma koosolekut – teises ja neljandas kvartalis. Väliseksperdid vaatasid läbi 15 õppemooduli õpitulemused ja 13 moodulit akrediteeriti.

EL+ riikides teostatava tugiameti koolitustegevuse tulemuslikkuse hindamisprotsess algatati pakkumuste hindamise ja lepingu sõlmimisega. 2017. aasta alguses korraldati sissejuhatavat koosolekut.

Aasta jooksul toimus mitu koolitusega seotud koosolekut:

- 2016. aasta märtsis toimunud koolitajate aasta koosoleku järeldusi kasutati kolme vestlust käsitleva mooduli (vestlustehnikad, haavatavate isikutega vestlemine ja lastega vestlemine) läbivaatamiseks;
- 2016. aasta mais toimunud tugiameti koolitustegevuse riiklike kontaktpunktide koosoleku tulemusi kasutati, et algatada tõlkide koolitusmooduli väljatöötamine 2016. aasta teisel poolel, muuta tugiameti 2016. aasta koolituskava, konsulteerida tugiameti õppekava lähtealuste üle ja algatada ekspertide määramise konkurss lastega vestlemise õppemooduli täiendamiseks;
- 2016. aasta viimases kvartalis toimunud võrdlusrühma koosoleku tulemusi kasutati, et kohendada ajakava võrdlusrühma märkuste esitamiseks vestlustehnikate ja haavatavate isikutega vestlemise õppemooduli käsikirjade kohta ning suurendada kodanikuühiskonna osalemist tugiameti koolitustegevuses.

4.3.2. Varjupaigaprotsessid

Tugiamet jätkas 2016. aastal tugiameti kvaliteedimaatriksi protsessi piires algatatud praktilise koostöö laiendamist kooskõlas üldeesmärgiga toetada liikmesriike ühiste standardite saavutamisel Euroopa ühise varjupaigasüsteemi raames. Tugiameti kvaliteedimaatriksi protsess hõlmab terviklikult kõiki Euroopa ühise varjupaigasüsteemi põhielemente, kaardistades liikmesriikide praegused tavad ja tegevuspõhimõtted ning töötades seejärel välja omavahel seotud väljundid (temaatilised koosolekud ja aruanded, projektide ja algatuste nimekiri). Liikmesriikide tavade ja tegevuspõhimõtete kaardistamine edendab ka teabe kogumist Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamise järelevalve raames.

Tugiamet võttis kohustuse töötada välja praktilised vahendid, mis aitavad liikmesriikide ametnikel rakendada Euroopa ühist varjupaigasüsteemi:

- praktilise abivahendi „Juurdepääs varjupaigamenetlusele“ väljatöötamine viidi lõpule ja see avaldati. Vastuvõtutingimuste juhiste ja näitajate abivahendi väljatöötamine viidi lõpule ja see avaldati 2016. aasta novembris. Kõnealune dokument tõlgitakse 22 ELi keelde;
- välistamist käsitlev praktiline suunis valmis 2016. aasta novembris ja ootab praegu avaldamist;
- tehti kättesaadavaks tugiameti tõendite hindamise praktilise suunise ja erivajadustega isikute tuvastamise abivahendi täiendavad keeleversioonid.

Varjupaigaprotsesside võrgustiku aastakoosolekul küsiti tagasisidet tugiameti praktiliste abivahendite kasutamise kohta. Teavet töödeldakse, kuid esialgsete järelduste kohaselt kasutatakse abivahendeid eri tasanditel, sealhulgas otse nende sihtrühma poolt ja riiklike abivahendite väljatöötamiseks või läbivaatamiseks.

Tugiamet jagab ka praktilisi abivahendeid ja projekte, mis toetavad liikmesriikide varjupaigaotsuste tegemise protsessi kvaliteeti ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi muid aspekte. Kvaliteedimaatriksi aruanne tehti kättesaadavaks nii vastuvõtuvõrgustikule kui ka varjupaigaprotsesside võrgustikule. Kvaliteedijuhtimise vahendite ja projektide kaardistamine viidi lõpule enne kvaliteedijuhtimise koosoleku toimumist 2016. aasta novembris. Kvaliteedijuhtimise projektid, algatused ja asjaomased vahendid koondatakse kokku ning tehakse kättesaadavaks varjupaigaprotsesside võrgustikule.

2016. aasta novembris korraldati varjupaigaprotsesside võrgustiku aastakoosolek. See andis võimaluse analüüsida 2016. aastal toimunud arengut ning arutada 2017. aasta kava, sealhulgas kaaluda 2017. aastaks kavandatud hindamisprojekti ulatust ja meetodit. Tehti kindlaks 2017. aastal väljatöötatavate praktiliste abivahendite ja temaatiliste aruannete teemad ning lepiti kokku lähenemisviis 2017. aasta tegevusteks.

2016. aasta veebruaris korraldati Süüriaga seotud võimalikke välistamisjuhtumeid käsitlev õpikoda ja paralleelselt ka Süüriaga seotud päritoluriigi teabe õpikoda. See võimaldas edendada sünergiat poliitikaekspertide ja päritoluriigi teabe ekspertide vahel, et arutada ühiseid ülesandeid, probleeme ja lähenemisviise seoses Süüriaga seotud võimalike välistamisjuhtumitega. Kohtumise tulemusi kasutatakse, et töötada välja välistamise abivahend Süüriast pärit taotlejate hindamiseks; seda abivahendit saab kasutada nii ümberpaigutamismenetluses kui ka välistamise praktilise suunisena.

2016. aasta märtsis korraldatud kvaliteedimaatriksi koosolek vastuvõtutingimuste küsimuses oli ühtlasi tugiameti vastuvõtuasutuste võrgustiku avakohtumine, mis võimaldas neil arutada lähtealuseid ning

leppida kokku võrgustiku eesmärgid ja üksikasjad. Koosoleku tulemusi kasutatakse kvaliteedimaatriksi vastuvõtutingimuste aruande koostamiseks ning vastuvõtutingimuste juhiste ja näitajate abivahendi väljatöötamiseks.

4.3.3. Päritoluriigi teave

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Koostati 13 uut päritoluriigi teabe aruannet
Töötati välja 2 päritolu kontrollimise vahendit
10 riikide võrgustikku, kokku 225 liiget
Kujundati ümber päritoluriigi teabe portaali, mis sisaldab 9732 lingitud dokumenti, 5 ühendatud andmebaasi, 9378 kasutajat, 6713 allalaaditud dokumenti
Korraldati 6 koosolekut/konverentsi Süüria, Iraagi, Eritrea, Lääne-Aafrika, naiste suguelundite moonutamise ja veebipõhiste uurimisvahendite teemal, kokku 169 osalejat
Loodi riikide ülevaadete koostamise võrgustik

Päritoluriigi teabe valdkonnas tehtava tugiameti töö eesmärk on arendada välja terviklik ELi päritoluteabe süsteem, et karmistada ja ühtlustada päritoluriigi teabe standardeid koostöös EL+ riikide ning teiste peamiste sidusrühmadega.

2016. aastal koostas tugiamet Afganistani kohta kolm uut päritoluriigi teabe aruannet, Eritrea, Somaalia, Pakistani ja Türgi kohta ühe aruande ning Lääne-Balkani riikide (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, endine Jugoslaavia Makedoonia vabariik, Kosovo, Montenegro ja Serbia) kohta kokku kuus aruannet. Peale selle algatati kaks uurimust – Afganistani ja Somaalia kohta. Positiivset tagasisidet saadi erinevatelt kasutajarühmadelt, sealhulgas päritoluriigi teabe erivõrgustikelt, päritoluriigi teabe strateegiliselt võrgustikult, ametnikelt ning kohtuasutuste töötajatelt.

Lisaks korrapäraste päritoluriigi teabe aruannete koostamisele anti seoses vastuvõetavuse hindamise menetlusega päritoluriigi teabe alast toetust tugiameti ekspertidele Kreeka esmase vastuvõtu keskustes.

Kasutades tugiameti päritoluriigi teabe võrgustiku lähenemisviisi, on tugiamet koostöös liikmesriikide ekspertidega koostanud asjakohase päritoluriigi teabe ja seda töödelnud, saades tulemuseks päritolu kontrollimise seisukohast oluliste teemade järgi struktureeritud portfelliid. 2016. mais ja augustis võeti kasutusele vastavalt Süüria ja Eritreaga seotud päritolu kontrollimise vahendid. Päritolu kontrollimise vahendeid levitatakse üksnes päritoluriigi teabe uurijatele ja varjupaigaotsuse tegijatele.

Konkreetsete päritoluriikidega seotud tugiameti praktilise koostöö erivõrgustikke on kokku kümme ja neist uusim (Lääne-Aafrika) loodi 2016. aasta novembris. Riikide võrgustike liikmete ja asendusliikmete arv on järgmine: Süüria 34, Somaalia 21, Pakistan 21, Iraak 29, Iraan 13, Venemaa 20, Afganistan 24, Eritrea 23, Ukraina 21 ja Lääne-Aafrika 19. Algatati võrgustiku lähenemisviisi uuring ning analüüsiti StratNeti ja riikide võrgustike antud tagasisidet. Tagasiside oli üldiselt väga positiivne, eriti seoses võrgustike lisandväärtusega teabevahetusele ja teadmiste loomisele. Kuna mitme võrgustiku tegevus on üsna piiratud, kavatakse tugiamet tegelda tema arvates prioriteetsete võrgustike aktiivsuse taastamisega.

Tugiamet korraldas kaks päritoluriigi teabe strateegilise võrgustiku koosolekut – 2016. aasta aprillis ja oktoobris. Võrgustiku liikmete antavat strateegilist teavet kasutatakse tugiameti päritoluriigi teabe töökava väljatöötamisel. Liikmete antavad inimressursid toetavad tugiametit päritoluriigi teabe eesmärkide saavutamisel.

Korraldati kuus praktilise koostöö koosolekut konkreetsetel teemadel ning konkreetsete päritoluriikide kohta: Süüria ja välistamise õpikoda, Iraagi võrgustiku

Eri keeltes päritoluriigi teabe aruanded

seminar, Eritrea seminar, päritoluriigi teavet ja naiste suguorganite moonutamist käsitlev koosolek ning Lääne-Aafrika võrgustiku avakoosolek. 2016. aastal toimus päritoluriigi teabe konverents veebiuuringu teemal (52 osalejat). Selle tulemusi kavatakse kasutada tugiameti praktilise suunise „Päritoluriigi teabe veebiuuringu vahendid ja näpunäited“ ajakohastamiseks. Neid praktilise koostöö koosolekuid toetavad väliseksperdid, kes on kutsutud jagama oma teadmisi ja kogemusi.

Vastuseks 21. aprillil 2016 vastu võetud nõukogu järeldustele varjupaigaotsuste tegemise kohta, milles kutsuti üles looma kõrgema tasandi poliitilist võrgustikku ning läbi viima Afganistanile suunatud lähenemisalast katseprojekti, loodi 2016. aasta juunis Afganistaniga seotud riigi ülevaadete koostamise võrgustik. Võrgustiku teine kohtumine toimus septembris. Nende kohtumiste täiendamiseks korraldati septembris, oktoobris ja detsembris Afganistaniga seotud riigi ülevaate koostamise juhiste väljatöötamismeeskonna koosolekud.

Valmis ümberkujundatud päritoluriigi teabe veebiportaal, mis annab lingitud riiklikest päritoluriigi teabe andmebaasidest avaliku juurdepääsu ELi päritoluriigi teabele. Loodi tugiameti koosolekute leheküljed ja neid kasutati päritoluriigi teabe koosolekute korraldamiseks. Edaspidi luuakse ka riikide leheküljed. 2016. aasta märtsis toimus päritoluriigi teabe portaali riiklike juhtide võrgustiku koosolek.

2016. aastal saadi kaheksa päritoluriigi teabe päringut, millele ka vastati. Lisaks korrapärasele päringutele loodi tugiameti ekspertidele Kreeka esmase vastuvõtu keskustes seoses ELi-Türgi avaldusega Türgiga seotud päritoluriigi teabe kiirpäringu süsteem. Selles sihtotstarbelises päringusüsteemis tehti neli päringut.

Alustati ettevalmistusi MedCOI (päritoluriigi meditsiinilise teabe) projekti üleandmiseks tugiametile. 2016. aasta jaanuaris esitati teostatavuse uuringu tulemused ja seejärel arutleti üleandmisprojekti hanke korraldamise üle. Tugiamet algatab üleandmiskava väljatöötamise.

4.3.4. Koostöö kohtuasutuste töötajatega

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
2 ametialase arengu vahendit tehti kättesaadavaks, 2 vahendi koostamine algatati
Korraldati 5 ametialase arengu üritust, kokku 81 osalejat
1 konverents Kreeka kohtunikele, 120 osalejat
1 riiklike õiguslase koolituse asutuste koosolek, 17 osalejat

Tugiamet jätkas 2016. aastal koostööd EL+ riikide kohtutega üldise eesmärgiga toetada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi ühtset rakendamist ja edendada EL+ riikide praktilist koostööd varjupaigavaldkonnas. Tugiameti praktiline koostöö toimus kooskõlas kehtiva raamistiku, austades täielikult kohtute sõltumatust.

Kättesaadavaks tehti muu hulgas järgmised ametialase arengu vahendid:

- „Välisavad asjaolud: miinimumnõuete direktiivi (2011/95/EL) artiklid 12 ja 17 – õiguslik analüüs“: see on mõeldud rahvusvahelise kaitse asju menetlevatele kohtutele, et suurendada arusaamist direktiivis sätestatud välisavate asjaoludega seotud kaitseküsimustest ja anda juhiseid nende käsitlemiseks;
- „Sissejuhatus Euroopa ühisesse varjupaigasüsteemi – õiguslik analüüs“: see on mõeldud rahvusvahelise kaitse asju menetlevatele kohtutele, et suurendada arusaamist Euroopa ühise varjupaigasüsteemiga seonduvatest ja selle tõlgendamiseks olulistest põhimõtetest ja küsimustest ning anda juhiseid nende käsitlemiseks.

Algatati muu hulgas järgmiste ametialase arengu vahendite väljatöötamine:

- „Rahvusvahelise kaitse lõpetamine – õiguslik analüüs“ ja „Rahvusvahelise kaitse lõpetamine – õigusala koolitaja juhised“: nende väljatöötamine viiakse lõpule pärast konsulteerimist kohtute võrgustikuga ning need peaksid valmima 2017. aasta alguses;
- „Kvalifitseerumine rahvusvahelise kaitse saajaks – õiguslik analüüs“ ja „Kvalifitseerumine rahvusvahelise kaitse saajaks – õigusala koolitaja juhised“: need on valminud ja ootavad avaldamist;
- „Tõendite ja usaldusväarsuse hindamine – õiguslik analüüs“: neljas kavand on koostatud ning esitatud konsulteerimiseks; see peaks valmima 2017. aasta veebruaris;
- „Juurdepääs menetlustele ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõte – õiguslik analüüs“: koostatud on esialgne kavand ning lõplik dokument peaks valmima 2017. aasta oktoobris;
- „Välisavad asjaolud: miinimumnõuete direktiivi (2011/95/EL) artiklid 12 ja 17 – õigusala koolitaja juhised“;
- „Sissejuhatus Euroopa ühisesse varjupaigasüsteemi – õigusala koolitaja juhised“.

Tugiamet korraldas 2016. aastal viis ametialase arengu kursust:

- 2016. aasta märtsis toimus õigusala koolitajate õpikoda artikli 15 punkti c õigusliku analüüsi rakendamise kohta; kirjelduse kohaselt avaldas see mõju osalejate rollile õigusala koolitajana ning nad saavad neid teadmisi kasutada oma ülesannete täitmiseks ja kolleegide koolitamiseks asjaomastes liikmesriikides;

- 2016. aasta aprillis toimus Bulgaaria kohtuasutuste töötajate õppekäik, milles osalejad said teadmisi teises liikmesriigis rakendatavate menetluste kohta. Eelkõige said nad kasu teabevahetusest kolleegidega ning suurendasid oma teadmisi juhtumite haldamise, kohtunikutöö ja ärakuulamise korraldamise kohta;
- 2016. aasta mais toimus Saksa kohtunike õpikoda päritoluriigi teabe teemal, mille raames anti teavet nende igapäevatoos kasulike päritoluriigi teabe allikate kohta; osalejad kaasati aktiivselt päritoluriigi teabe uurimisse ja allikate hindamisse; õpikoda korraldati inglise keeles, et laiendada võimalike allikate valikut;
- 2016. aasta mais toimus õigusala koolitajate katseõpikoda välistavate asjaolude õigusliku analüüsi rakendamise kohta; kirjelduse kohaselt esitati selle raames iga artikli ja tingimuse, aga ka asjaomase kohtupraktika süstemaatiline ja ammendav analüüs; juhtumiuuringud käsitlesid hüpoteetilisi stsenaariume ning osalejatel oli võimalus vahetada oma õiguslikke seisukohti ja kogemusi õigusvaldkonnas;
- 2016. aasta juulis toimus Küprose kohtunike õpikoda, mille raames tõstatati praktilisi küsimusi seoses asjakohaste ELi õigusaktide rakendamisega; õpikoda käsitles õigusaktide tegelikku kohaldamist halduskohutu järelevalve all;
- 2016. aasta oktoobris toimus õpikoda, mis käsitles sissejuhatust Euroopa ühisesse varjupaigasüsteemi; sellele anti kõrgeim hinnang.

2016. aasta oktoobris korraldati Kreeka Halduskohtunike Ühingu (AGAJ) juhatuse liikmete taotlusel konverents Kreeka halduskohtunikele, kus oli 120 osavõtjat. Selle eesmärk oli suurendada Kreeka kohtunike pädevust ning anda aktiivselt märku tugiameti suutlikkusest ja valmisolekust toetada seda sidusrühma Kreeka varjupaigasüsteemile avalduva surve tingimustes. Konverentsi päevakava sisaldas mitmesuguseid kõnesid ja ettekandeid ning väiksemates töörühmades arutati juhtumeid ja meetodeid.

2016. aasta oktoobris korraldati riiklike õigusala koolituse asutuste koosolek, mille eesmärk oli paremini mõista neid asutusi liikmesriikides ning uurida vajadusi ja võimalikke koostööväljavaateid. See andis võimaluse esitada teavet tugiameti tegevuse kohta, kuid selle eesmärk oli ka võimaldada liikmesriikides varjupaigaõiguse valdkonnas tegutsevate riiklike õigusala koolituse asutuste dialoogi ning tegutseda aruteluforumina, et käsitleda tugiameti ja riiklike õigusala koolituse asutuste tulevase koostöövõimalusi.

4.3.5. Tugiameti tegevus seoses haavatavate rühmadega

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal

1 praktilise koostöö vahend on avaldatud, 1 on välja töötatud, 1 on väljatöötamisel

Tugiameti kolmas aastakonverents inimkaubanduse teemal

Tugiameti neljas aastakonverents lastega seotud töö valdkonnas

3 töörühma koosolekut haavatavate rühmadega seotud teemadel

Tugiamet toetas ja arendas jätkuvalt praktilist koostööd EL+ riikide ja teiste asjaomaste ekspertide vahel haavatavate taotlejatega seotud küsimustes.

2016. aastal avaldati praktilise koostöö vahend „Perekonna leidmise praktiline juhend“. Töötati välja teine vahend – „Parimate huvide hindamine seoses ümberpaigutamisega“ – ja praegu toimub vahendi „Vanuse hindamine ja lapse parimad huvid“ ajakohastamine.

2016. aasta juunis korraldati tugiameti kolmas aastakonverents inimkaubanduse ja rahvusvahelise kaitse teemal. Osalejad arutasid inimkaubanduse ohvrite tuvastamist ja kaitset praeguse rändekriisi tingimustes.

Õpikoda, tugiameti neljas aastakonverents lastega seotud töö valdkonnas, 5. ja 6. detsember 2016

2016. aasta detsembris korraldati tugiameti neljas aastakonverents lastega seotud töö valdkonnas. Keskenduti laste olukorrale praeguse suure sisserände tingimustes.

Korraldati töörühma koosolekud haavatavate rühmadega seotud teemadel. 2016. aasta septembris toimus koosolek teemal „Vanuse hindamine: uued meetodid ja lähenemisviisid“. Töörühm arutas vanuse hindamise, sealhulgas sotsiaalse hindamise eri meetodeid ning need lisatakse vanuse hindamist käsitleva tugiameti väljaande ajakohastatud versiooni. Septembris

korraldati ka teine koosolek lapse parimate huvide rakendamise kohta vanuse hindamise protsessi käigus. Töörühm arutas peamisi kaitsemeetmeid ja kaalutlusi lapse parimate huvide tagamisel vanuse hindamise menetlustes. Kolmas koosolek toimus teemal „Piinamise ja muu jõhkra psühholoogilise, füüsilise või seksuaalse vägivalda ohvrite tuvastamine ja nendega seotud spetsiaalsed menetlustagatiseid“. See korraldati 2016. aasta oktoobris ning tagas liikmesriikidele foorumi ideede ja parimate tavade vahetamiseks spetsiaalsete menetlustagatiste kohta.

Tugiamet osales justiits- ja siseküsimuste valdkonna kontaktpunktide inimkaubandust käsitlevatel koosolekutel, mille ELi inimkaubandusevastase võitluse koordinaator korraldas märtsis, juunis, septembris ja novembris.

4.3.6. Dublini võrgustik

ELi liikmesriigid vastutavad Dublini süsteemi kohaldamise eest ning eelkõige piisavate vahendite eraldamise eest Dublini menetluse kohaste üleandmistega arvu suurendamiseks ja üleandmistega seotud viivituste vähendamiseks. Liikmesriigid peavad ka järjekindlalt kohaldama perekondade taasühinemist käsitlevaid õigusnorme ning laiemalt ja korrapärasemalt kasutama kaalutlusõiguse sätteid, mis lubavad liikmesriikidel otsustada varjupaigataotlus läbi vaadata ja seega leevendada välispiiriga liikmesriikidele avalduvat survet.

Liikmesriikide toetamiseks Dublini süsteemi täielikul kohaldamisel loodi kooskõlas Euroopa rände tegevuskavaga tugiameti Dublini üksuste võrgustik. Võrgustikus osaleb 30 EL+ riiki ja igas riigis on loodud Dublini riiklik kontaktpunkt.

2016. aasta veebruaris korraldatud juhtrühma avaldus koosolekul võeti vastu võrgustiku lähtealused ja korrapärase uuenduse vorm. 2016. aastal anti välja neli korrapärast uuendust, mis sisaldasid võrgustiku liikmetelt ja Euroopa Komisjonilt saadud teabel põhinevaid statistilisi andmeid ning kvantitatiivset teavet.

2016. aasta novembris toimus juhtrühma teine koosolek. Selle käigus lepiti kokku 2017. aasta töövaldkonnad ja prioriteedid. Need on muu hulgas ühe juhtrühma koosoleku korraldamine, DubliNet'i⁷ käsitleva temaatilise koosoleku korraldamine ja abivahendi või suunise väljatöötamine. Koosolekutel vahetati parimaid tavasid Dubliniga seotud valdkondades.

2016. aasta novembris käivitati võrgustikule kättesaadav Dublini veebiplatvorm, milles osaleb 25 liikmesriiki. Platvormile laaditi üles ja selle kaudu vahetati kokku 32 dokumenti.

4.3.7. Vastuvõtmine

Tugiamet jätkab asutusesisese suutlikkuse arendamist, et toetada EL+ riike tegevustega, mille eesmärk on edendada sobivaid vastuvõtutingimusi.

2016. aasta märtsis loodi kooskõlas Euroopa rände tegevuskavaga tugiameti vastuvõtuasutuste võrgustik. See kuulutati välja tugiameti kvaliteedimaatriksi vastuvõtutingimusi käsitleval koosolekul. 2016. aasta teises kvartalis võeti vastu uue võrgustiku lähtealused.

2016. aasta oktoobris toimus vastuvõtuvaldkonna riiklike kontaktpunktide koosolek. Koosolekul toimunud arutelude põhjal koostatakse tugiameti vastuvõtuasutuste võrgustiku 2017.-2018. aasta töökava. Peale selle võetakse erandolukorra plaanide koostamist puudutavaid arutelusid arvesse erandolukorra plaanide koostamise juhise väljatöötamisel 2017. aastal.

Vastuvõtuasutuste Euroopa platvormiga (EPRA) kooskõlastades korraldati 2016. aasta novembris Brüsselis õpikoda „Vastuvõtuasutuste roll üleminekul vastuvõtult integreerimisele“. Õpikojas kogutud teavet kasutatakse aruande koostamisel, mis käsitleb EL+ riikide tegevuspõhimõtteid, tavasid ja probleeme üleminekul vastuvõtult integreerimisele. Saadud kogemused aitavad ka kindlaks määrata tugiameti tulevase rolli integreerimise valdkonnas.

2016. aasta oktoobris sõlmisid tugiamet ja EPRA vastastikuse mõistmise memorandumid. Seda toetavas tegevuskavas nähakse ette kaheaastane üleminekuperiood, mille jooksul toimub tegevuste ühine rakendamine. Vastavalt memorandumile hindavad tugiamet ja EPRA 2017. aasta lõpus üleminekuperioodi jooksul tehtud edusamme. EPRA peaks kõik tegevused andma tugiameti vastuvõtuasutuste võrgustikule üle 2018. aasta lõpuks.

4.3.8. Tagasisaatmine ja integratsioon

Tugiamet arendab ja toetab varjupaiga- ja vastuvõtumenetluse seost menetlustega, mis järgnevad pärast varjupaigataotluse kohta otsuse tegemist, st integratsiooni või tagasisaatmise menetlusega.

Tagasisaatmine ja integratsioon on edukalt toimiva varjupaiga- ja rändepoliitika lahutamatu osa. Selliste meetmete tulemuslikkust saab suurendada, võttes need kasutusele varjupaiga- ja vastuvõtumenetluse varasemas etapis.

2016. aastal osales tugiamet kaheksal Euroopa rändevõrgustiku tagasisaatmise eksperdirühma, Frontexi, Euroopa taasintegreerimisvahendi võrgustiku ja ühise toetusalgatuse koosolekul.

Tugiamet teeb pidevat koostööd rände ja siseasjade peadirektoraadi, Euroopa rändevõrgustiku tagasisaatmise

⁷ Varjupaigataotlusi menetlevate riiklike asutuste vaheline turvaline elektrooniline sidevõrk.

eksperdirühma, Frontexi ja Eurostatiga, et ühtlustada ELi tasandi tagasisaatmisandmeid ning parandada nende kvaliteeti ja terviklikkust.

4.3.9. Muud alalise toetuse vahendid – tugiameti kättesaadavate keelte loetelu

Tugiamet aitab kättesaadavate keelte loetelu abil üksikutel EL+ riikidel saada hõlpsalt juurdepääsu kõikidele kättesaadavatele keeltele teistes EL+ riikides.

Kättesaadavate keelte loetelu hallati ja jälgiti 2016. aastal. Slovakkia ja Bulgaaria esitasid kirundi, mongoli, tamili ja singali keelega seoses neli eritaotlust, mis rahuldati.

Peale selle tegid tugiameti töötajad seoses kättesaadavate keelte loetelu alase tegevusega õppekäigu Madalmaadesse.

4.3.10. Toetus kolmandatele riikidele

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
<p>Lääne-Balkan ja Türgi:</p> <p>3 piirkondliku meetme rakendamine piirkondliku IPA programmi raames</p> <p>2 riikliku meetme rakendamine Serbias ja endises Jugoslaavia Makedoonia vabariigis piirkondliku IPA programmi raames</p> <p>7 välismõõtmealast suutlikkust suurendava meetme lõpuleviimine</p>
<p>Euroopa naabus- ja partnerlusinstrument:</p> <p>3 meetme rakendamine</p> <p>3 meetme kindlaksmääramine ja ettevalmistamine, jätkub 2017. aastal</p>
<p>Välismõõtme võrgustik:</p> <p>3 koosoleku ja õpikoja korraldamine</p>

Kokkuleppel Euroopa Komisjoniga ja ELi välispoliitika raames toetab tugiamet kooskõlas oma välistegevuse strateegiaga⁸ Euroopa ühise varjupaigasüsteemi välismõõdet.

Tugiamet toetas 2016. aastal Lääne-Balkani piirkonda ja Türgit IPA II programmi raames: piirkondlik abi kaitset arvesse võtvale rändejuhtimisele Lääne-Balkanil ja Türgis (piirkondlik IPA programm). 9. ja 10. märtsil 2016 toimus Belgradis sissejuhatavat koosolekut. 5. augustil 2016 sõlmisid Frontex ja tugiamet koostöölepingu. Ajavahe-mikul 2016. aasta aprillist kuni juulini külastati lisaks kõiki Lääne-Balkani riike, et valmistuda kolmeaastase (2016–2018) piirkondliku IPA programmi rakendamiseks. Rakendati kolm piirkondlikku meetet ning endise

Jugoslaavia Makedoonia vabariigi ja Serbia toetuseks algatati kaks riiklikku meetet. Neid täiendas allpool kirjeldatud laiaulatuslikum välismõõtmega seotud tegevus.

Lääne-Balkani riikide suutlikkust suurendav tegevus hõlmas järgmisi meetmeid:

- päritoluriigi teabe seminar Serbias koostöös mestimisprojektiga, mida juhtis Serbias Rootsi rändeamet;
- Lääne-Balkani riikide osalemine tugiameti õppekava raames korraldatud kahel koolitusüritusel Maltas;
- Lääne-Balkani riikide osalemine 2016. aasta mais ja juunis Viinis korraldatud piirkondlikul koolitusel (tugiameti kaasamise ja välistamise õppemoodulid);
- Serbias läbiviidud varjupaigaõiguse mõju hindamine;
- endise Jugoslaavia Makedoonia vabariigi siseministeriumi varjupaigatalituse vajaduste hindamine;
- Lääne-Balkani riikide kohtunike osalemine Pagulasõiguse Kohtunike Rahvusvahelise Liidu Euroopa sektiooni konverentsil Oslos 2016. aasta mais.

Lääne-Balkani rändeteed käsitleva koosoleku ja juhtide 25. oktoobri 2015. aasta avalduse (rändevõrgude kohta) tulemusena osaleb tugiamet Lääne-Balkani rändeteede võrgustikus ning võttis osa seda teemat käsitlevatest korrapärastest videokonverentsidest.

Tugiamet arutas rände ja siseasjade peadirektoraadi ning naabuspoliitika ja laienemisläbirääkimiste peadirektoraadiga ka projekti läbiviimist Põhja-Aafrika piirkondlike arengu- ja kaitseprogrammide raames, sealhulgas tugiameti laiaulatuslikumat tegutsemist selles piirkonnas. Tugiamet on Põhja-Aafrika piirkondlike arengu- ja kaitseprogrammide juhtkomitee liige ning osales 2016. aastal selle koosolekul.

30. juunil 2016 viidi lõpule Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi projekt Tuneesia, Maroko ja Jordaania riigiasutuste toetuseks; projekti lõpptähtaeg oli 30. august. Toetussummast kasutati ära kokku 93%. Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi projekti järelmeetmed rakendatakse 2017. aastal vastavalt kokkuleppele asjaomaste riigiasutustega ja tugiameti suutlikkusele vastata riikide taotlustele. Suutlikkuse suurendamise meetmed võivad hõlmata halduskohtunike seminari Tuneesias, vastuvõttu (sh riigi tööturule integreerimise elemente) käsitlevat seminari Jordaania ja Euroopa ühise varjupaigasüsteemi alast koolitust Marokos.

Valletta 2015. aasta novembri tippkohtumise ühise tegevuskava järelmeetmena teostab tugiamet välismõõtmega seotud tegevust (sh koolitus ja suutlikkuse suurendamine) naabruses asuvates kolmandates sihtriikides, mis tehakse kindlaks kooskõlas rände ja liikuvuse suhtes võetud üldise lähenemisviisiga ning kokkuleppel Euroopa Komisjoniga. Seoses sellega korraldas tugiamet Euroopa naabus- ja partnerlusinstrumendi projekti raames Tuneesias 2016. aastal piirkondliku Euroopa ühise varjupaigasüsteemi alase

⁸ <https://www.easo.europa.eu/sites/default/files/public/EASO-External-Action-Strategy.pdf>

koolituse, kus osalesid peale Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi partnerriikide esindajate ka Liibanoni ja Egiptusest pärit isikud. Valletta tippkohtumise ühise tegevuskava tulemusena on ELi delegatsioonid kolmandates riikides väljendanud huvi tugiametiga koostöö tegemise vastu.

Seoses komisjoni 2016. aasta juuni teatisega Euroopa rände tegevuskava alusel uue ELi ja kolmandate riikide partnerlusraamistiku loomise kohta on tugiametit kutsutud üles suurendama oma toetust ELi lähenemisviisile kokkulepete sõlmimiseks peamiste kolmandate riikidega. Tugiamet tegi komisjoniga koostööd, et määrata kindlaks väljatöötatavad meetmed.

Tugiamet korraldas kolm praktilise koostöö alast õpikoda koos EL+ riikide välismõõtmega võrgustikuga, et jätkata tugiameti välismõõtmega seotud tegevuse arendamist kolmandate riikide toetamise eesmärgil. 2016. aasta mais toimus välismõõtmega võrgustiku esimene aasta-koosolek ning 2016. aasta mais ja detsembris korraldati kaks välismõõtmega õpikoda operatiivtegevuse oskuste teemal.

4.3.11. Ümberasustamine

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
1 standardse töökorra kavandi väljatöötamine Türgiga sõlmitud vabatahtliku humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise kava jaoks
1 toetusmeetme rakendamine
8 analüütilise aruande väljaandmine

Tugiamet koordineerib ja korraldab koostöös ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti ja IOMiga EL+ riikide teabevahetust ning muud ümberasustamisega seotud tegevust.

2016. aastal tegi tugiamet koostööd Ankaras tegutseva ELi ümberasustamismeeskonnaga, mille komisjoni talitused moodustasid ELi-Türgi avalduse tulemusena, eesmärgiga hõlbustada ümberasustamist Türgist. Esialgu väljendus tugiameti osalemine tema töötajate kaasamises, kuid hiljem värvati üks ekspert konkreetselt selle tegevuse jaoks, et tagada Ankaras tegutsevale ELi ümberasustamismeeskonnale püsivam toetus.

Tugiamet seadis sisse korrapärase ümberasustamisandmete kogumise ja arendas seda edasi. Ümberasustamisandmete igakuise kogumise põhjal on alates 2016. aasta märtsist antud välja kaheksa analüütilist aruannet⁹. Need aruanded tehti kättesaadavaks EL+ riikidele, komisjonile ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametile. Alates septembrist on tugiamet oma ümber-

asustamisandmete kogumise läbi vaadanud ning see hõlmab uut ümberasustamisraamistikku ja 1:1 ümberasustamiskava liigendamist.

Tugiamet osales 2016. aastal ümberasustamist käsitlevatel praktilise koostöö koosolekutel. Veebruaris osales tugiamet iga-aastaste kolmepoolsete ümberasustamiskonsultatsioonide töörühma koosolekul ja juunis korraldatud üldkoosolekul. Rootsi korraldas oktoobris ümberasustamisele keskenduva EU-FRANK projekti sissejuhatava koosoleku, kus osalesid ka tugiameti töötajad. Detsembris osales tugiamet Süüria tuumikrühma koosolekul.

Tugiamet rakendas 2016. aastal Bulgaarias oma eritoetuskava raames toetusmeetme. Bulgaaria osales iga-aastaste kolmepoolsete ümberasustamiskonsultatsioonide töörühma koosolekul ja Madalmaadesse korraldatud õppekäigul. 2017. aastal kaalutakse Bulgaaria täiendavat toetamist ümberasustamise valdkonnas.

4.4. Tugiameti horisontaalne tegevus

4.4.1. Tugiameti koostöövõrgustik

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Saadi 17 tugiameti päringut, anti välja 16 aruannet
2 kontaktkomitee koosolekut
Töötati välja või ajakohastati 2 horisontaalse ulatusega toodet

Tugiamet haldab päringute süsteemi, et käsitleda Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamise põhimõtete ja tavade seotud päringuid. 2016. aastal oli päringute keskmine töötusaeg 20 tööpäeva alates päringu kättesaamisest. Päringutele vastas liikmesriikidest 8–23 vastajat, olenevalt päringu teemast.

Kontaktkomitee koosolekud korraldati koostöös komisjoniga. Üks selline koosolek Dublini teemal korraldati paralleelselt tugiameti Dublini võrgustiku juhtrühma koosolekuga (nagu märgitud punktis 4.3.6). 2016. aasta esimeses kvartalis osales tugiamet ka rände ja siseasjade peadirektoraadi korraldatud spetsiaalsel lapsi käsitleval kontaktkomitee koosolekul.

Tugiamet tegi sidusrühmadega koostööd horisontaalse ulatusega toodete väljatöötamiseks. FRA juhtimisel töötati välja justiits- ja siseküsimuste valdkonna asutuste võrgustiku tulemuskaart; sellesse tööesse andsid oma panuse nii kõik justiits- ja siseküsimuste valdkonna asutused kui ka tugiamet. See sisaldab nende asutuste kahe- ja mitmepoolse koostöö valdkondade ülevaadet. Teine toode on praktiline vahend, mis käsitleb juurdepääsu varjupaigamenetlusele ning mille koostasid

⁹ Esimene analüütiline aruanne hõlmab 2016. aasta jaanuari ja veebruari andmeid.

liikmesriikide eksperdid; seda tööd soodustasid tugiamet ja Frontex tihedas koostöös FRA ja ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga.

4.4.2. Teavitustegevus ja suhete arendamine sidusrühmadega

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal
Tugiameti uue veebisaidi käivitamine, külastajate arv suurenes 638 094ni
Twitteri jälgijate 352% kasv, 188 postitust
Tugiameti Facebooki lehekülje jälgijate 142% kasv, 204 postitust
3727 jälgijat tugiameti Facebooki ümberpaigutamise leheküljel, 51 postitust
10 tugiameti uudiskirja väljaannet
32 pressiteadet
Üle 300 intervjuu ajakirjanduses
1200 teabetaotlust ja vastust
42 tugiameti väljaannet

Tugiamet esitab teavet oma rolli, väärtuste, tegevuse ja töö kohta ning edendab neid kooskõlas teabevahetuse strateegiaga. Tugiamet keskendub oma ülesandele hõlbustada, kooskõlastada ja tugevdada EL+ riikide vahelist praktilist koostööd varjupaigavaldkonna paljudes aspektides.

2016. aastal jätkas tugiamet suhete arendamist oma sidusrühmadega eeskätt koosolekute kaudu, mis annavad võimaluse dialoogiks, ning andis neile teavet tugiameti tegevuse kohta, ja sai neilt tagasisidet.

ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga korraldati koosolekud iga kahe nädala tagant kohapeal ja korrapäraselt tugiameti peakontoris Maltas. Nendel koosolekutel arutati edukalt senist koostööd ja kavandati uued koostöövaldkonnad. Kõrgema juhtkonnaga konsulteerides vaadati läbi kokkulepitud tegevuspunktid ning arutati

läbi ja võeti kokku uued sammud. ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ametiga sõlmiti koostööleping projekti „Varjupaigasüsteemide kvaliteedialgatus Ida-Euroopas ja Lõuna-Kaukaasias“ läbiviimiseks. See on ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti rakendatav kaheaastane projekt, mida rahastab EL ning mis keskendub varjupaigameetluste ja pagulaste kaitse parandamisele Armeenias, Aserbaidžaanis, Gruusias, Moldovas ja Ukrainas. Tugiamet nõustus ka ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti sotsiaalmeedia seiretegevuse üleandmisega tugiametile.

Tugiamet osales justiits- ja siseküsimuste valdkonna asutuste võrgustiku neljal koosolekul. Laiemal liidu tasandil võttis tugiamet osa ELi asutuste võrgustiku koosolekustest ja ELi asutuste foorumist Euroopa Parlamendis. Teiste ELi asutuste ja eelkõige justiits- ja siseküsimuste valdkonna asutustega loodud kontaktide tulemusena arendati välja head tööalased suhted, tihedat koostööd ja suurem asutustevaheline sünergia. Need olid kasulikud ka teabe ja parimate tavade vahetamise mõttes ning tulevaste koostöövaldkondade kindlaksmääramist silmas pidades.

Tugiamet osales ELi diplomaatide kogukonnaga toimunud kohtumistel. Korraldati mitu kahepoolset kohtumist ja töölounat, sealhulgas Tšehhi Vabariigi, Saksamaa, Hispaania, Poola ja Madalmaade esindajatega. Töölounad toimusid ka suursaadikutega ja liikmesriikide alaliste esindajatega.

19. mail 2016 käivitas tugiamet oma uue veebisaidi. See sisaldab selle kasutajasõbralikkust suurendavaid funktsioone, nagu kiirklahvid, otsesein ja atraktiivsem väljund. Uue veebisaidi reklaamimine sotsiaalmeedias ja tugiameti väljaannetes on suurendanud külastajate arvu 50% võrra. Tähelepanu ka tugiameti tegevuse suuresmalt kajastamist sotsiaalmeedias, sealhulgas Twitteris ja Facebookis.

Läbipaistvuse suurendamise nimel otsustas tugiameti haldusnõukogu 2016. aasta septembris, et tugiameti

Infopäev Lätis

veebisaidil tuleb avalikustada haldusnõukogu liikmete ja esindajate nimed, huvide deklaratsioonid ning tugiameti poliitilised dokumendid huvide konfliktide ärahoidmise ja haldamise kohta. Veebisaidi uus funktsioon on tugiameti veebisaidile lisatava dokumendiregistri väljatöötamine. Dokumendiregister on praegu katsetapis ning seda ajakohastatakse sisuhaldussüsteemi puudutavate dokumentide ja metasiltidega. Eelduste kohaselt käivitatakse register 2017. aasta alguses. Vahepeal on tugiameti veebisaidile üles laaditud üle 40 valitud artikli.

Tugiamet suurendas oma nähtavust ja avalikku profiili, osaledes avatud päevadel ja infopäevadel nii komisjonis kui ka liikmesriikides. Samuti korraldas tugiamet Euroopa Parlamendi ruumides fotonäituse. 20. juunil 2016 tähistati infopäeva korraldamisega tugiameti esimest viit tööaastat ELi ametina. See üritus andis strateegilise võimaluse reklaamida tugiameti tegevust ELi ümberpaigutamise programmi raames. Liikmesriikidele jagati asjakohased materjalid tugiameti töö ja ümberpaigutamise kohta. 22 liikmesriiki panid infopäevadel omakorda üles oma infolauad ja tugiameti töötajad tegid ettekandeid seotud teemadel.

Tugiameti teavitustegevus keskendus 2016. aastal ümberpaigutamisele. Koostati ümberpaigutamist käsitlev teabepakett ja mitu teavitustahendit. Need olid näiteks üldine teabeleht 17 ELi ja muus keeles, sihtotstarbelised ümberpaigutamist käsitlevad teabelehed Itaalia ja Kreeka jaoks, mis avaldati vastavalt nii itaalia ja kreeka kui ka inglise keeles, aga ka neljas muus keeles peale ELi keelte, plakatid inglise keeles ja muudes keeltes peale ELi keelte, ümberpaigutamist käsitlevad tooted esmase vastuvõtu keskustele, kolm videot ümberpaigutamise edulugudega ja mobiilirakendus. Peale selle lõi tugiamet spetsiaalse ümberpaigutamist käsitleva veebilehe araabia keeles (24% külastustest), esimese aastapäeva tähistamiseks

mõeldud veebilehe menüülingi interaktiivsele ümberpaigutamiskaardile (1650 külastust esimesel päeval) ja ümberpaigutamist käsitleva Facebooki lehekülje (3621 meeldimist). 2016. aasta juunis ja juulis osales tugiamet ÜRO Pagulaste Ülemvoliniku Ameti eelregistreerimiskampanias Kreekas ning andis selle ürituse jaoks välja teabevahendite sarja.

Võttes arvesse tugiameti suuremat osalemist esmase vastuvõtu keskustes, suurenes 2016. aastal märkimisväärselt tugiameti kajastamine ajakirjanduses. Tugiamet korraldas 8. juulil 2016 Brüsselis teabekohtumise varjupaigavaldkonda kajastavatele ajakirjanikele. Üritusest võttis osa 19 registreeritud ajakirjanikku ja 92 üksikosalejat. Teine teabe- ja võrgustikukohtumine korraldati tugiameti teabelevitajatele. Kohtumisel oli 20 osalejat ja selle väljundit kasutatakse teavitustoodete täiustamiseks.

4.4.3. Nõuandev kogu

Tugiameti peamised saavutused 2016. aastal

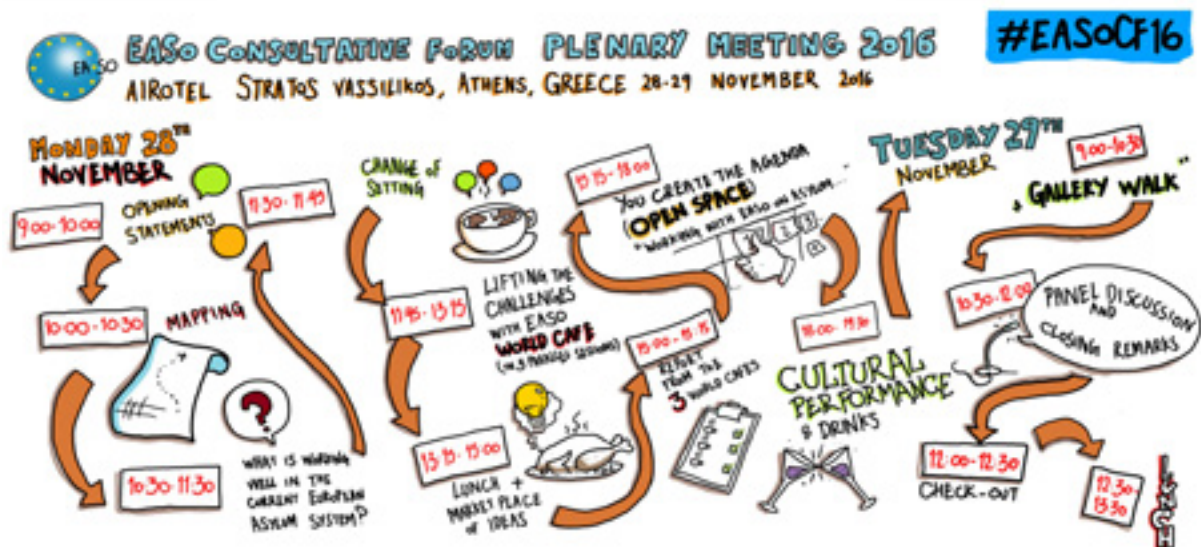
Seoses tugiameti dokumentidega korraldati 4 konsultatsiooni kõikide registreeritud kodanikuühiskonna organisatsioonidega, saadi 30 vastust

Vastati 25 kodanikuühiskonna organisatsiooni päringule

Nõuandva kogu 6. täiskogu istungil Ateenas oli 201 osalejat

Sitsiilias korraldatud kahel temaatilisel koosolekul ümberpaigutamise ja esmase vastuvõtu keskuse teemadel oli 43 osalejat

Lissabonis korraldatud temaatilisel koosolekul ümberpaigutamise ja esmase vastuvõtu keskuse teemadel oli 59 osalejat

Nõuandva kogu infograafik

Nõuandev kogu loodi tugiameti määruse artikli 51 alusel kui mehhanism teabevahetuseks ja teadmiste koondamiseks asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega ja varjupaigapoliitika valdkonnas tegutsevate pädevate asutustega. Tugiamet jätkas kahesuunalist dialoogi asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonidega, et jagada teadmisi ja kogemusi, konsulteerida asjakohaste tugiameti dokumentide üle ning suurendada kodanikuühiskonnaga tegevuse kooskõlastamise kaudu sünergiat.

2016. aastal tugevnesid tugiameti suhted kodanikuühiskonnaga ja nõuandva kogu liikmete arv ulatus 88 organisatsioonini. Nõuandva kogu 6. täiskogu istung korraldati 28. ja 29. novembril 2016 Ateenas. Osalejad olid 35 EL+ ja kolmandast riigist ning nad jäid üritusega väga rahule.

Istung keskendus kõige olulisematele teguritele, mis mõjutasid Euroopa varjupaigavaldkonna olukorda 2016. aastal, nagu Euroopa ümberpaigutamisprogrammi kehtestamine, esmase vastuvõtu süsteem ja arutlusel olevad erinevad seadusandlikud ettepanekud. Istung hõlmas täieliku osalemise protsessi ja arutelud keskendusid kolmele teemavaldkonnale: ümberpaigutamise ja esmase vastuvõtu süsteemi selgitamine, teave, analüüs ja teabevahetus polüfoonilises kontekstis ning haavatavate rühmade vajaduste käsitlemine suure sisserände tingimustes – tuvastamine, edasisuunamine, vastuvõtt ja integreerimine. Aruanne tulevaste menetluste ja meetmete kohta on ettevalmistamisel.

Peale nõuandva kogu täiskogu istungi korraldati teemaatilised koosolekud ümberpaigutamise ja esmase vastuvõtu keskuste teemal 2016. aasta märtsis Sitsiilias (Itaalia) ja 2016. aasta septembris Lissabonis (Portugal). Osalejad tervitasid selliste koosolekute korraldamist ja olid nendega väga rahul.

Tugiamet konsulteeris kodanikuühiskonna organisatsioonidega ja kaasas neid mitmes töövaldkonnas. Nelja avatud konsultatsiooni algatamisega küsis ta kodanikuühiskonnalt kommentaare 2017. aasta tööprogrammi kavandi, varjupaigavaldkonna olukorda liidus käsitleva 2015. aasta aruande, vastuvõtu juhiste ning rahvusvahelise kaitse saajaks kvalifitseerumise õigusliku analüüsi kohta. Kokku saadi 30 vastust.

Korraldati mitu sihtotstarbelist konsulteerimist, eksperdikohtumist ja praktilise koostöö õpikoda kodanikuühiskonna organisatsioonidega. Need hõlmasid järgmist:

- kodanikuühiskonna organisatsioonide korrapärane osalemine tugiameti teemaatilistel koosolekutel (nt päritoluriigi teave, inimkaubandus);
- nõuandva kogu kaheksa liikme osalemine tugiameti konverentsil, mis käsitles ELi ja üleilmse varjupaigaga seotud rände uurimist;
- videokonverents varjupaiga- ja rändevaldkonna vabähenduste Euroopa platvormiga (EPAM) sobitusprotsessi teemal;
- 11 kodanikuühiskonna organisatsiooni esindaja osalemine 2016. aasta detsembris Brüsselis korraldatud tugiameti õpikojas, mis käsitles rändega seotud suurandmeid ja varajast hoiatamist;
- 10 kodanikuühiskonna organisatsiooni esindaja osalemine 2016. aasta novembris Maltas korraldatud päritoluriigi teave konverentsil, mis käsitles veebiuuringut;
- kolm paralleelset sihtotstarbelist eksperdikohtumist kodanikuühiskonnaga, mis korraldati 29. novembril 2016 Ateenas kvaliteedi ja koolituse (võrdlusrühma kohtumine), välismõõtmte ja päritoluriigi teave teemal.

Tugiamet jätkas kodanikuühiskonna organisatsioonidega dialoogi ja esitas nende päringutele vastuseks asjakohast teavet. 2016. aastal vastati ligikaudu 25 päringule.

Tugiamet toetas teiste justiits- ja siseküsimuste valdkonna asutuste nõuandefoorumite tegevust, osaledes kolmel Frontexi nõuandefoorumi koosolekul ja ühel FRA põhiõiguste foorumil ning andes konsultatsiooniprotsessi raames korrapäraselt teavet dokumentide koostamiseks.

Tugiamet osales kodanikuühiskonna varjupaigavaldkonna võrgustikes nii ELi kui ka riikide tasandil, tehes kindlaks tugiameti seisukohast olulised arengusuundumused ning andes vajaduse korral oma panuse. Tugiamet osales kahel komisjoni korraldatud Itaalia kodanikuühiskonna organisatsioonide koosolekul ja andis oma panuse, esitades teavet projekti „Vabähenduste osaluse ja suutlikkuse suurendamine seoses ELi esmase vastuvõtu keskuste arengusuundumustega“ kohta. Samuti osales tugiamet Prantsusmaal *Terre D'Asile colloque*'i töös, Euroopa Nõukogu korraldatud Lissaboni foorumil, visiooni käsitleval Euroopa tippkohtumisel ja kodanikuühiskonna rändeteemalisel meediaseminaril.

Lisad

A.I. Tugiameti organisatsiooniline struktuur

Kuna tugiametile pandud ülesanded suurenesid 2016. aasta alguses märkimisväärselt, esines sel probleeme reageerimise suutlikkuse tagamisel, eelkõige kohapealsetes operatsioonides eesliini liikmesriikides. Seetõttu tuli tugiameti vahendeid nii finantseraldiste tegemise kui ka töötajate värbamisega korduvalt suurendada.

Nende vahendite tulemuslikuks kaasamiseks ja haldamiseks oli vajalik organisatsioonilist sisestruktuuri ühtlustada, võttes arvesse määruse ettepanekus sätestatud uusi täiendavaid ülesandeid. Haldusnõukogu võttis tegevdirektori ettepanekul tugiameti uue organisatsioonilise struktuuri vastu 12. mail 2016.

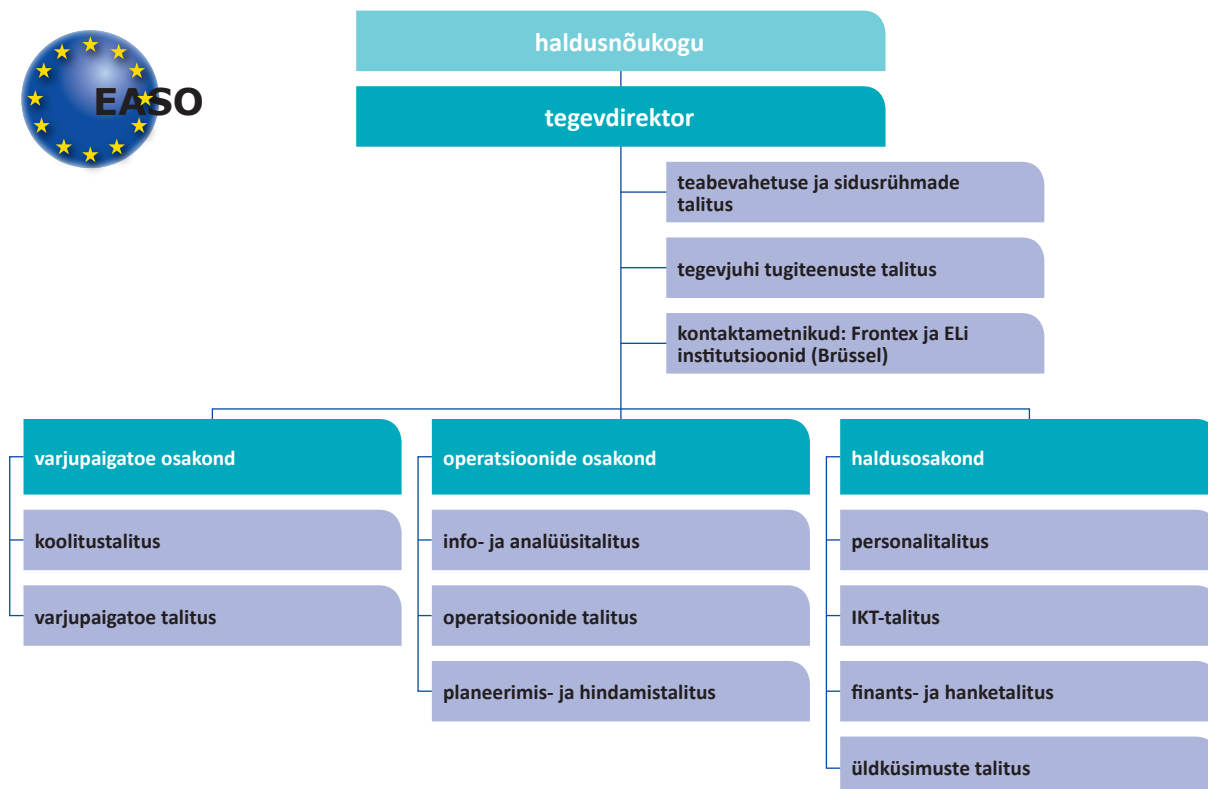
Tegevdirektorit toetavad tugiameti määruse artiklis 31 sätestatud kohustuste täitmisel tegevjuhi tugiteenuste üksus, ELi institutsioonide ja Frontexiga seoses määratud kontaktametnikud ning teabevahetuse ja sidusrühmade üksus.

Varjupaigatõe osakond edendab Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamist, andes toetust eesmärgiga suurendada ühise koolituse, koordineeritud praktilise koostöö ning tegevusstandardite ja juhiste väljatöötamise ja järelevalve kaudu EL+ riikide suutlikkust Euroopa ühise varjupaigasüsteemi rakendamisel.

Operatsioonide osakond arendab ja rakendab terviklikku lähenemisviisi tugiameti tegevusele operatsioonide valdkonnas, koondades ühe koordineeritud raamistiku alla olukorrapiltide ja päritoluriigi teabe ja andmed, operatiivtegevuse kavandamise ning ELi-sisese ja -välise operatiivabi. Operatsioone toetavad operatiivtegevuse protokollid ja abivahendid ning pideva järelevalve ja hindamise mehhanism, mis tagab optimaalsed tulemused.

Haldusosakond pakub peamistele töövaldkondadele tugisüsteeme ja -teenuseid.

Joonis A.1. Tugiameti organisatsiooniline struktuur

A.II. Tugiameti 2016. aasta eelarve

Tabel A.1. Kulukohustuste assigneeringute eelarve täitmine rahastamisallika järgi

Kulukohustuste assigneeringud				
Eelarvejaotis	Rahastamisallikas	Eelarves (eurot)	Täidetud (eurot)	Suhtarv (%)
1. jaotis – personalikulud	C1	8 647 858,00	8 615 142,99	99,62
	C5	481,02	481,02	100,00
	C8	188 312,52	121 722,59	64,64
	R0	280 000,00	63 779,06	22,78
1. jaotis kokku		9 116 651,54	8 801 125,66	96,54
2. jaotis – taristu- ja tegevuskulud	C1	5 689 080,94	5 594 489,17	98,34
	C2	425 000,00	220 142,68	51,80
	C5	30 196,45	30 196,45	100,00
	C8	1 076 583,31	1 005 853,59	93,43
	R0	309 761,47	108 630,11	35,07
2. jaotis kokku		7 530 622,17	6 959 312,00	92,41
3. jaotis – tegevuskulud	C1	27 419 978,28	27 184 481,70	99,14
	C4	2820,00	–	–
	C8	3 765 185,20	3 602 358,58	95,68
	R0	2 933 866,12	1 924 923,92	65,61
3. jaotis kokku		34 121 849,60	32 711 764,20	95,87
4. jaotis – muud välisprojektid	C1	1682,78	1682,78	100,00
	R0	20 744 493,62	9 196 178,64	44,33
4. jaotis kokku		20 746 176,40	9 197 861,42	44,34
Kulukohustuste assigneeringud kokku		71 515 299,71	57 670 063,28	80,64

Tabel A.2. Maksete assigneeringute eelarve täitmine rahastamisallika järgi

Maksete assigneeringud				
Eelarvejaotis	Rahastamisallikas	Eelarves (eurot)	Kasutatud (eurot)	Suhtarv (%)
1. jaotis – personalikulud	C1	8 647 858,00	8 177 934,59	94,57
	C5	481,02	481,02	100,00
	C8	188 312,52	121 722,59	64,64
	R0	280 000,00	63 779,06	22,78
1. jaotis kokku		9 116 651,54	8 363 917,26	91,74
2. jaotis – taristu- ja tegevuskulud	C1	5 689 080,94	3 139 865,22	55,19
	C2	425 000,00	220 142,68	51,80
	C5	30 196,45	–	–
	C8	1 076 583,31	1 005 853,59	93,43
	R0	309 761,47	67 491,26	21,79
2. jaotis kokku		7 530 622,17	4 433 352,75	58,87
3. jaotis – tegevuskulud	C1	15 124 978,28	14 089 512,49	93,15
	C4	2820,00	2820,00	100,00
	C8	0,00	–	0,00
	R0	2 933 866,12	1 588 402,96	54,14
3. jaotis kokku		18 061 664,40	15 680 735,45	86,62
4. jaotis – muud välisprojektid	C1	1682,78	1682,78	100,00
	R0	20 744 493,62	6 678 676,07	32,19
4. jaotis kokku		20 746 176,40	6 680 358,85	32,20
Maksete assigneeringud kokku		55 455 114,51	35 158 364,31	63,40

A.III. Tugiameti töötajad

2016. aasta 31. detsembri seisuga oli tugiametis 136 töötajat, kellest 86 olid ajutised töötajad, 43 lepingulised töötajad ja 7 lähetatud riiklikud eksperdid.

Tabel A.3. Tugiameti ametikohtade loetelu 2016

Kategooria ja palgaaste	Eli 2016. aasta eelarve kohased		Paranduseelarve 1/2016		Paranduseelarve 2/2016		Paranduseelarve 3/2016		Paranduseelarve 4/2016		Loetelu 2016. aasta lõpus ¹⁰	
	Ametnik	TA	Ametnik	TA	Ametnik	TA	Ametnik	TA	Ametnik	TA	Ametnik	TA
AD 16	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AD 15	–	1	–	0	–	0	–	0	–	0	–	1
AD 14	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AD 13	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AD 12	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	4 ¹¹
AD 11	–	1	–	0	–	0	–	0	–	0	–	1
AD 10	–	9	–	0	–	0	–	0	–	0	–	8 ¹²
AD 9	–	8	–	0	–	0	–	0	–	0	–	5
AD 8	–	10	–	0	–	0	–	0	–	0	–	10
AD 7	–	28	–	0	–	0	–	0	–	0	–	28
AD 6	–	5	–	0	–	0	–	0	–	0	–	5
AD 5	–	11	–	0	–	0	–	0	–	0	–	11
AD kokku	–	73	–	0	–	0	–	0	–	0	–	73
AST 11	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AST 10	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AST 9	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AST 8	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AST 7	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AST 6	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0
AST 5	–	0	–	0	–	0	–	0	–	0	–	2 ¹³
AST 4	–	6	–	0	–	0	–	0	–	0	–	6
AST 3	–	6	–	0	–	0	–	0	–	0	–	6
AST 2	–	2	–	0	–	0	–	0	–	0	–	2
AST 1	–	4	–	0	–	0	–	0	–	0	–	2
AST kokku	–	18	–	0	–	0	–	0	–	0	–	18
KOKKU	0	91	0	0	0	0	0	0	0	0	0	91

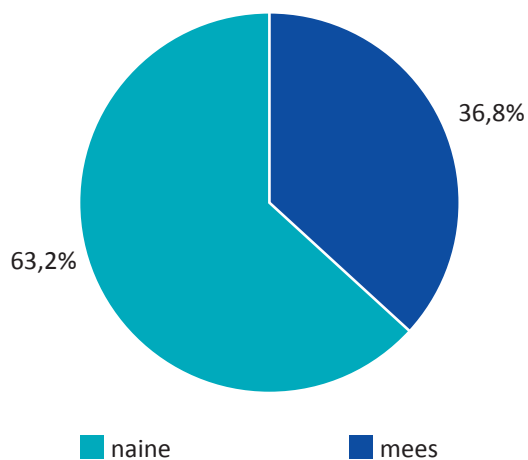
¹⁰ Ametikohtade loetelu ei muudetud paranduseelarvetega; muudatused tehti 2016. aastal, kohaldades paindlikkuse eeskirja.

¹¹ Hõlmab 4 TA palgaastmel AD 10 liigutamist palgaastmele AD 12.

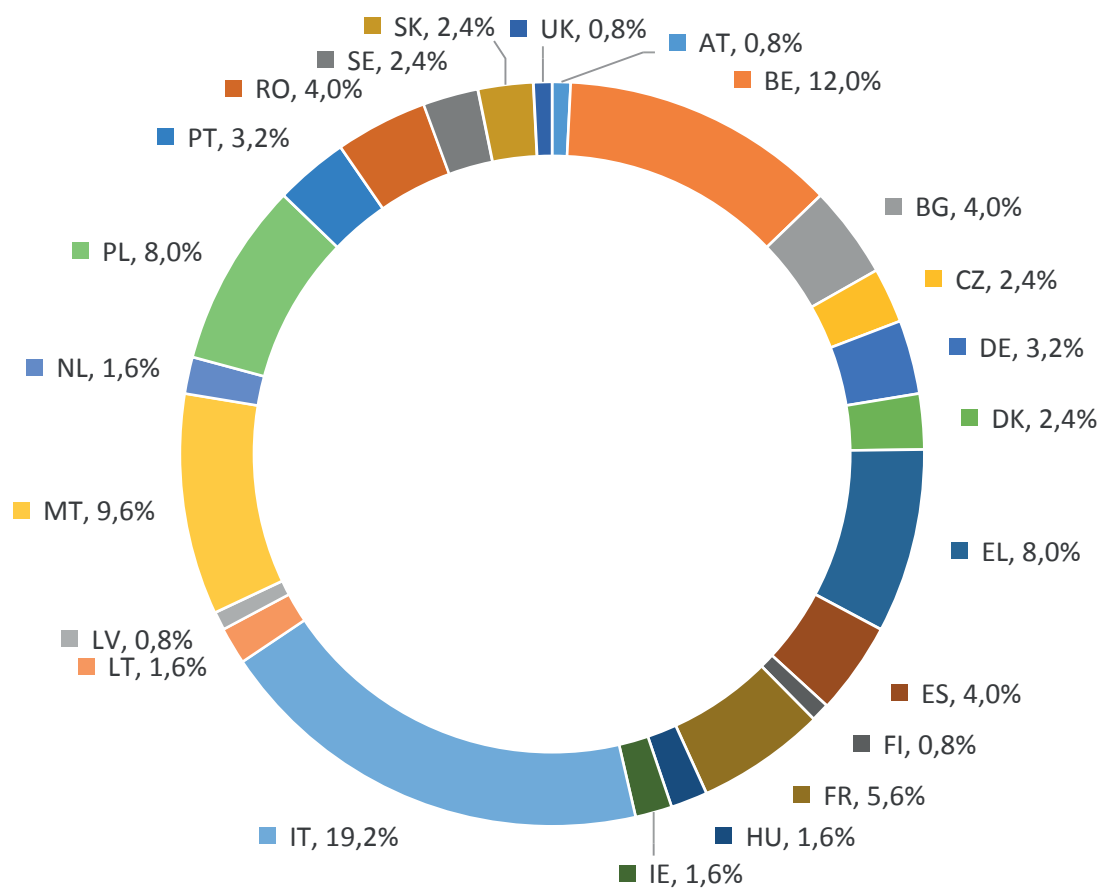
¹² Hõlmab 3 TA palgaastmel AD 9 liigutamist palgaastmele AD 10.

¹³ Hõlmab 2 TA palgaastmel AST 1 liigutamist palgaastmele AST 5.

Joonis A.1. Tugiameti töötajate sooline jaotus, 31.12.2016

Joonis A.2. Tugiameti töötajate jaotus kodakondsuse järgi, 31.12.2016

KUST SAAB ELI VÄLJAANDEID?

Tasuta väljaanded:

- üksikeksemplarid:
EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>);
- rohkem eksemplare ning plakatid ja kaardid:
Euroopa Liidu esindustest (http://ec.europa.eu/represent_et.htm),
delegatsioonidest väljaspool ELi (http://eeas.europa.eu/delegations/index_et.htm),
kasutades Europe Direct'i teenistust (http://europa.eu/europedirect/index_et.htm)
või helistades infotelefonile 00 800 6 7 8 9 10 11 (kõikjal EList helistades tasuta) (*).

(*) Antav teave on tasuta nagu ka enamik kõnesid (v.a mõne operaatori, hotelli ja telefonikabiini puhul).

Tasulised väljaanded:

- EU Bookshopi kaudu (<http://bookshop.europa.eu>).

BZ-AD-17-001-ET-N

Väljaannete talitus

ISBN 978-92-9494-468-9